

HRVATSKI VOJNIK

Broj 116. Godina III. 15. prosinca 2006. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330-500X
9 771330 500003

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Na Plesu obilježena 15. obljetnica Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane

Budite ponosni na HRZ

Izaslanstvo MORH-a na sastanku zemalja A3 u Tiranii

Izaslanstvo Ministarstva obrane RH predvođeno ministrom Berislavom Rončevićem boravilo je 12. prosinca u Tirani na godišnjem sastanku ministara obrane zemalja članica A3 inicijative. Na sastanku su osim ministra Rončevića bili ministri obrane Albanije (Fatmir Mediu) i Makedonije (Lazar Elenovski) te predstavnici NATO-a (pomoćnik zamjenika državnog tajnika ministarstva obrane SAD-a Daniel Fata), a u svojstvu promatrača ministar obrane Crne Gore Božo Vučinić i zamjenici ministra obrane Bosne i Hercegovine Enes Bećirbašić i Srbije Zvonko Obradović. Teme sastanka bile su napredak suradnje zemalja članica A3 preko raznih praktičnih oblika i modela te inicijativa zemalja Jadranske povelje za povećanjem sigurnosti i stabilnosti u regiji i šire. Sve zemlje A3 inicijative pozdravile su odluku i snažni signal sa samita u Rigi u svezi s najavom upućivanja poziva na sljedećem samitu 2008. onim zemljama koje nastave s reformama i dostignu tražene standarde. Hrvatska, Albanija i Makedonija su se obvezale na daljnje provođenje reformi u svrhu podizanja obrambenog sustava i dostizanja NATO standarda.

Države su također prepoznale pozitivan utjecaj suradnje na stabilizaciji cijele regije te su se u tom smislu obvezale na jačanje regionalne suradnje, osobito zajedničkim vježbama, obukom specijalnih postrojbi, obukom pilota helikoptera i obukom ronilaca. Kao pozitivan primjer suradnje naveden je i Regionalni komunikacijsko - medijski centar za

obuku pripadnika oružanih snaga za istupe pred medijima i stjecanje komunikacijskih vještina.

Zemlje A3 inicijative također su pozdravile upućivanje poziva Srbiji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini za članstvo u Partnerstvu za mir, te obećale pružiti potrebnu pomoć u sklopu programa te inicijative u obliku razmjene iskustava iz obrambenih reformi i otvaranja mogućnosti uvježbavanja njihovih pripadnika oružanih snaga. Na kraju su sve tri zemlje zahvalile SAD-u na potpori i pomoći zemljama A3 inicijative u njihovoј aspiraciji za članstvom u NATO-u. U svom obraćanju, govoreći o napretku suradnje A3 zemalja i učinkovitom promicanju poduzetih inicijativa, ministar Rončević je između ostalog kazao: "Hrvatska ostaje privržena suradnji u sklopu Američko-jadranske povelje, ne samo u kontekstu pripreme naših zemalja za buduće NATO članstvo, nego i u kontekstu regionalne suradnje na brojnim područjima, što našu regiju čini stabilnijom i sigurnijom".

Izražavajući hrvatsko zadovoljstvo porukama sa samita u Rigi glede budućih pozivnica za članstvo, u NATO-u ministar je dodao: "Vjerujemo kako je naša suradnja imala važan utjecaj na NATO-ovu politiku, pomajući našim zemljama da dobiju veću vidljivost i vjerodostojnost. Vrata su sada širom otvorena, i vjerujem da govorim za sve nas kada kažem da su naše zemlje privržene nastavljanju i produbljivanju reformi usmjerenih ka zahtjevima budućeg NATO-ova članstva, i pripremajući nas za to. Ne tražimo ništa više nego

da članice Saveza, prilikom odlučivanja o pozivnicama u članstvo 2008. godine, implementiraju NATO-ovu politiku zasnovanu na objektivnoj procjeni provedbe reformi.

Najvidljiviji proizvod suradnje u sklopu Američko-jadranske povelje do danas je bez sumnje naš zajednički sanitetski tim u ISAF-u. S četvrtom rotacijom tima koja se u ovom trenutku priprema za raspoređivanje, očita je puna potpora naših zemalja tom dugoročnom naporu, koja izražava našu čvrstu privrženost da pridonosimo globalnoj sigurnosti i stabilnosti. Hrvatska planira povećati svoj doprinos ISAF-u, sa 150 na 200 ljudi u 2007., te na 300 u 2008. Prepoznajemo da su operacije odgovora na krize u inozemstvu jedna od glavnih zadaća naših oružanih snaga, i integracija naučenih lekcija je prirodna.

Govoreći o inicijativi Jadranske povelje na jačanje sigurnosti u regiji i šire ministar je kazao: "Vjerujem da svi prepoznajemo kako su neki od primarnih sigurnosnih problema naše regije povezani s međunarodnim organiziranim kriminalom, te njegovim kanalima krijumčarenja roba i trgovine ljudima. Stoga, Hrvatska u potpunosti podupire aktivnosti povezane s prevencijom proliferacije oružja za masovno uništavanje, te želi vidjeti još jaču i inkluzivniju regionalnu suradnju na tom polju.

Kada razgovaramo o nadzoru i kontroli nacionalnog pomorskog i zračnog prostora, Hrvatska upravo uvodi u funkciju nove moderne radarske sustave - FPS117 za nadzor zračnog i Peregrin za nadzor pomorskog prostora. Zbog prirode prijetnji s kojima se suočavamo na našim morskim granicama, međunarodna suradnja na tom području je nužna i već tražimo načine suradnje i razmjene podataka s drugim zemljama u regiji".

Osim sudjelovanja na godišnjem sastanku, ministar Rončević održao je i bilateralne sastanke s albanskim ministrom obrane Fatmirom Mediu i predstavnicima NATO-a, a sve ministre primio je i albanski predsjednik Alfred Moisiu koji je i otvorio konferenciju.

SOJI

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@moph.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@moph.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@moph.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@moph.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@moph.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@moph.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,
Milenka Pervan Stipić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**AKD** Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@moph.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

**mr. sc. Davor BOŽINović,
veleposlanik Misije RH
pri NATO-u, nakon samita
u Rigi**

Poruka saveznika iz Rige je
jasna: Hrvatska je ostvarila
znanan napredak u usvajaju
NATO-ovih standarda i tako
mora nastaviti. Ako tako nastavi,
dabit će pozivnicu 2008...

Strana 4

Na Plesu obilježena 15. obljetnica Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane

Iskustva čuvara hrvatskog neba stečena u ratu,
posebice u Oluji, su dragocjena i putokaz u izobrazbi mlađih pilota. Danas se razvoj HRZ-a i
PZO-a uvida s jedne strane napretkom u razvoju osoblja, a s druge strane modernizacijom
tehnike. Rezultat toga je moderno hrvatsko
zrakoplovstvo koje se može mjeriti sa zrakoplovstvima članica NATO-a...

Strana 8

**Provđenjem vježbe na
zemljištu zatvoren ciklus obuke Središta za
borbenu obuku u 2006.**

Satnijski tim iz sastava 1. gardijske brigade proveo je vježbu
na zemljištu i time je uspješno
zaključena još jedna godina u
Središtu za borbenu obuku...

Strana 12

Terorizam i međunarodni odnosi

Pad Berlinskog zida nije samo simbolično označio početak pada i raspada komunističkog bloka već je označio početak promjena koje su se događale, u potaji, ispod površine međunarodnih društvenih zbivanja te davanje međunarodnim odnosima nove dimenzije

Strana 20

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT
Sliku na 28. stranici snimio Katsuhiko TOKUNAGA

Mr. sc. Davor BOŽINOVIC, veleposlanik Misije RH pri NATO-u, nakon samita u Rigi

Sada je sve u našim rukama

Poruka saveznika iz Rige je jasna: Hrvatska je ostvarila znatan napredak u usvajanju NATO-ovih standarda i tako mora nastaviti. Ako tako nastavi, dobit će pozivnicu 2008. Hrvatska je jednostavno prepoznana kao stabilna demokracija koja može i želi pridonijeti miru i stabilitetu u susjednoj regiji, ali i šire. Takvu je zemlju NATO spremam pozvati da uzme mjesto za stolom gdje se donose odluke

Domagoj VLAHOVIĆ, Fotoarhiva HVG-a

Samit čelnika zemalja članica NATO-a u Rigi na stranicama smo našeg časopisa predstavili kao događaj kojim je Hrvatska dobila dosad najjači potvrđni signal Saveza glede svojih nastojanja za članstvom. Ipak, taj kratki komentar nije dovoljan da bismo se pobliže upoznali što je prethodilo Rigi, što se događalo u Rigi i što će uslijediti nakon Rige. Stoga smo se obratili osobi koja je možda i najupućenija odgovoriti na ta pitanja veleposlaniku Davoru Božinoviću, koji izravno predstavlja Hrvatsku u Bruxellesu.

Koliko je dio teksta Deklaracije iz Rige koji se odnosi na Hrvatsku bio očekivan?

Hrvatska je lobirala za ohrabrujući signal iz Rige kojim bi se odredila jasna vremenska perspektiva našeg ulaska u NATO. To smo očekivali i to smo dobili. Stoga možemo biti vrlo zadovoljni sa samitom u Rigi i s optimizmom gledati na 2008.

Riječ je o jednom od najvažnijih postignuća Republike Hrvatske nakon osamostaljivanja. Kada smo glasovali na referendumu za samostalnost prije 15 godina, imali smo već

tada jasnu aspiraciju da neovisna Hrvatska postane dio obitelji razvijenih zapadnih demokracija. Htjeli smo biti ravnopravna članica ujedinjene Europe, koja je politički i gospodarski ujedinjena u EU a sigurnosno u NATO-u. To želimo i danas, a na NATO samitu u Rigi smo prvi put dobili datum našeg vrlo izglednog ulaska u tu stožernu organizaciju zapadnih demokracija.

Pohvaljeni smo, između ostalog, za obrambene reforme. Koji detalji su u njoj bili najvažniji?

Najvažnija je bila dosljednost u implementaciji naših planova koje smo sami izradili i usvojili, uvezši u obzir savjete NATO-ovih stručnjaka, ali vodeći računa prvenstveno o našim nacionalnim interesima i prioritetima. Mislim ovdje na Strategijski pregled obrane i pogotovo na Dugoročni plan razvoja. To su ključni dokumenti za opremanje i modernizaciju Oružanih snaga, što nam je prijeko potrebno. Na tom je pitanju postignuta potpuna suglasnost državnog vrha, što je prepoznano u NATO-u. Također je bilo vrlo važno da Vlada uputi u Sabor prijedlog proračuna za 2007. koji

je u skladu s Dugoročnim planom razvoja i omogućava osuvremenjivanje našeg obrambenog sustava. Na tome se dokazala vjerodostojnost i istinska politička volja za provođenjem obrambene reforme. Naravno, na tome se mora ustrajati i to su saveznici također jasno poručili u Rigi.

Potrebna jača javna potpora

Glavni problem pristupa NATO-u mogla bi biti javna potpora u RH. Koje su NATO-ove sugestije glede rješavanja tog problema i može li sam NATO tome pridonijeti?

U Rigi su saveznici izrazili želju da hrvatska kandidatura za NATO bude popraćena jačom javnom potporom. To naravno želimo i mi. Nije ovdje riječ o nekom dodatnom uvjetu, i to je glavni tajnik NATO-a Jaap de Hoop Scheffer pojasnio još u Rigi na tiskovnoj konferenciji. No, ako govorimo o pristupanju Hrvatske u NATO, onda mislimo na ulazak cijelokupnog društva, a ne samo vojske ili diplomacije. Stoga je vrlo važno ponuditi sve relevantne informacije našim građanima i voditi otvorenu i transparentnu raspravu. S tom je svrhom uspostavljen Državni odbor za član-

stvo u NATO pod predsjedanjem Predsjednika Republike, Sabora i Vlade. Kad je riječ o ulozi NATO-a u javnoj kampanji, onda moram odmah reći da nam je Savez dao važnu potporu kada je u Rigi odredio jasnu vremensku perspektivu za naš ulazak. Dakle, sada imamo golemu i nepropustljivu priliku da napokon ostvarimo ono čemu smo težili kada smo stvarali državu: neovisnu Hrvatsku čvrsto usidrenu u zapadnim strukturama. Dakako, to ne znači da ćemo sada okrenuti leđa našim susjedima na Balkanu. Ali znači da nećemo biti taoci tuđih problema, niti ćemo ikada više sa svijetom komunicirati preko tuđih glavnih gradova. Znači da ćemo samostalno definirati naš odnos prema Evropi kao ravнопravna članica EU-a i NATO-a. Drugim riječima, mi ćemo ulaskom u EU i NATO sadržajno (politički, gospodarski i sigurnosno) afirmirati našu državnu neovisnost i demokratske vrijednosti na kojima se temelji suvremenja Hrvatska.

Pritom, ne smije se izgubiti izvida činjenica da sve ankete pokazuju da gotovo 80 posto hrvatskih građana ima povjerenje u svoju vojsku. Stoga je bitno da se Oružane snage uvježbaju i opreme prema NATO-ovim standardima jer jednako vrijedne alternative tom izboru danas nema. U suvremenim međunarodnim odnosima vrlo je važno da oružane snage i u mirnodopskom razdoblju ostanu važan čimbenik u službi države i nje-

zine vanjske i sigurnosne politike, što je poruka koju treba stalno isticati.

Koje bi okolnosti mogle dovesti do toga da 2008. ne dobijemo pozivnicu?

Mislim da je nakon samita u Rigi vrlo jasno da je sada sve u našim rukama. Imamo Akcijski plan za članstvo (MAP) koji smo sami izradili i koji uključuje pet poglavila kojima se pokrivaju svi aspekti naših priprema za NATO. Dosljedna implementacija MAP-a je stoga ključ za uspjeh na samitu 2008. Na obrambenom planu, to prvenstveno znači da

U Rigi su saveznici izrazili želju da hrvatska kandidatura za NATO bude popraćena jačom javnom potporom. To naravno želimo i mi. Stoga je vrlo važno ponuditi sve relevantne informacije našim građanima i voditi otvorenu i transparentnu raspravu

nemamo pravo na pogreške u provođenju Dugoročnog plana razvoja.

Koje korake Hrvatska treba prioritetsno provesti kao reakciju na Rigu?

Poruka saveznika iz Rige je jasna: Hrvatska je ostvarila znatan napre-

dak u usvajanju NATO standarda i tako mora nastaviti. Ako tako nastavi, dobit će pozivnicu 2008. Dakle, sve je jasno i transparentno. Nema nikakvih skrivenih namjera ni dogovora ispod stola. Hrvatska je jednostavno prepoznana kao stabilna demokracija koja može i želi pridonijeti miru i stabilnosti u susjednoj regiji ali i šire. Takvu je zemlju NATO spremjan pozvati da zauzme mjesto za stolom gdje se donose odluke.

Hrvatska se izborila za individualni put prema EU-u i NATO-u

Kakva je daljnja uloga Američko-jadranske povelje nakon primjetnog individualnog vrednovanja triju zemalja u Deklaraciji?

Nema kontradikcije između individualnog pristupa i suradnje sa zemljama iz Jugoistočne Europe. Hrvatska se izborila za individualni put prema EU-u i NATO-u i sada je posve jasno da će u te organizacije ući na temelju vlastitih postignuća. No, u našem je nacionalnom interesu da zonu stabilnosti i prosperiteta proširiimo prema istoku te u tom kontekstu radimo zajedno sa zemljama susjedne regije.

BiH, Crna Gora i Srbija pristupaju PfP-u. Što to znači za Hrvatsku?

Partnerstvo za mir je prvenstveno mehanizam za reforme. Ako želite, članstvo u PfP podrazumijeva u prvom redu preuzimanje novih obveza. Stoga je i za nas važno da će sada Srbija, BiH i Crna Gora ući dublje u reformu obrambenog i sigurnosnog sustava u skladu s NATO-ovim standardima. Općenito nam odgovara istinska reforma i demokratizacija sus-

jedne regije. Time će i cijela Europa biti sigurnija.

Što je novoga za NATO donio sastanak u Rigi?

Usvajanjem sveobuhvatnih političkih smjernica za idućih 10 do 15 godina, šefovi država i vlada su u Rigi dali de-cidirani odgovor svima onima koji su stavno i uvijek netočno prognoziraju raspad NATO-a. Njemačka, Francuska, Amerika i Britanija, kao i svi ostali saveznici još jednom su pokazali da među njima postoji čvrsto savezništvo. Naravno, NATO nije Varšavski pakt, nego savez suverenih demokracija, i stoga je normalno da postoji razmjena mišljenja, pa čak i suprotni stavovi po nekim pitanjima. No, samo pravi saveznici mogu imati takav dijalog kao što imaju Amerika i Europa u NATO-u. Ima tu izazova i bit će ih i dalje. Afganistan, Kosovo, budućnost europskog Jugoistoka, energetska sigurnost Europe, suradnja s globalnim partnerima, itd. No, NATO je mjesto gdje će se na kraju Amerika i Europa o tome dogovoriti. I to je bitno za nas jer je pred nama odluka da budemo unutra i sami odlučimo o svojoj sudbini ili da to prepustimo drugima.

Želim istaknuti izvrstan i profesionalan posao koji u Afganistanu obavljaju pripadnici hrvatskih Oružanih snaga. Njihova je kvaliteta prepoznana među saveznicima i mi se njima ponosimo. Kao diplomat mislim da mogu sasvim savjesno ustvrditi da su naši vojnici u Afganistanu među najboljim ambasadorima Hrvatske u svijetu

Vjerojatna je jača prisutnost NATO-a u Afganistanu. Hoće li to dovesti i do većih zahtjeva prema Hrvatskoj?

Upućivanje snaga u NATO-ove misije je suverena odluka svake članice ili partnerske zemlje koja želi pridonijeti miru i stabilnosti. Dakle, NATO ne postavlja zahtjeve, a o sudjelovanju hrvatskih Oružanih snaga odlučuju hrvatske državne institucije. No, ono što ovdje želim istaknuti jest izvrstan i profesionalan posao koji u Afganistanu obavljaju pripadnici hrvatskih Oružanih snaga. Njihova je kvaliteta prepoznana među saveznicima i mi se njima ponosimo. Kao diplomat mislim da mogu sasvim savjesno ustvrditi da su naši vojnici u Afganistanu među najboljim ambasa-

dorima Hrvatske u svijetu. Naime, o njihovom radu pohvale nam stižu od čelnika SAD-a, Francuske, Njemačke, Britanije, Italije itd., što samo po sebi dovoljno pokazuje vrijednost posla koji obavljaju za svoju državu. Poznato je da su vojska i diplomacija komplementarni instrumenti državne politike. Uzmimo samo primjer iz naše ranije prošlosti pa ćemo vidjeti da je hrvatska međunarodna pozicija dobila na snazi onda kada su se formirale i konsolidirale naše Oružane snage. S druge strane, pripadnici Oružanih snaga RH daju znatan doprinos u izgradnji demokracije i poštovanja ljudskih prava, dakle temeljnih hrvatskih vrijednosti, u zemlji kao što je Afganistan. Za razliku od terora za vrijeme talibanskog režima, danas u Afganistanu ženska djeca mogu ići u školu, građani mogu birati svoje predstavnike u parlamentu, a zemlja više nije sigurno utočište za terorističke skupine koje su organizirale napade u Americi i Europi. Siguran sam da je riječ o jednom od najkonkretnijih doprinosa Hrvatske međunarodnoj sigurnosnoj politici, što zauzvrat snažno podiže ugled naše zemlje u svijetu. ■

U RACVIAC-u održan seminar o odnosima medija i sigurnosnog sektora

Odnosi medija i institucija sigurnosnog sektora naziv je seminara održanog 5. i 6. prosinca u Regionalnom središtu za pomoć u provedbi međunarodnih ugovora iz kontrole naoružanja (RACVIAC).

snimka M. ALVIR

ime domaćina i organizatora sudionike seminara pozdravio je direktor RACVIAC-a general bojnik Stergios Papotis, a to je međunarodno središte predstavio brigadir Spiros Papaglimis, koji je ujedno bio voditelj seminara. Svrha seminara bila je istaknuti važnost dobrih odnosa između medija i sigurnosnog sektora radi doprinosa stabilnosti zemlje te definirati temeljna načela između institucija demokratskog društva. U skladu s tim tijekom seminara nastojalo se razjasniti legalnu okosnicu za davanje informacija medijima te raspraviti važnost i nužnost medijskog samoreguliranja u pogledu iznošenja sigurnosnih informacija, kao i iznaci način kako poboljšati svakodnevnu suradnju između medija i sigurnosnog sektora. Ključno predavanje pod nazivom Mediji i transparentnost u sigurnosnim poslovima održala je Marijana Grbeša s Fakulteta političkih znanosti, o zadanim normama i odgovornosti medija prema javnosti govorio je slovenski novinar Gojko Brevar, a o odnosu medija i Sjevernoatlantskog saveza predstavnik NATO-a Claude Schmitz. Utjecaj medija na regionalnu i globalnu sigurnost naziv je izlaganja grčkog vojnog analitičara dr. Athanasiosa Drougosa. Među predavačima seminara bio je i Gordan Bosanac iz Centra za mirovne studije. Bilo je riječi i o nacionalnim perspektivama u pogledu odnosa medija i sigurnosnog sektora, a sa stanjem u svojim zemljama u tom pogledu polaznike seminara upoznali su predstavnici Bosne i Hercegovine te Makedonije i Moldavije. Na kraju su svi zajedno donijeli određene zaključke na temelju ranijih spoznaja i onih stičenih tijekom dvodnevnog seminara, a direktor RACVIAC-a uručio je certifikate svim polaznicima.

M. ALVIR

snimka M. ĐASOVIĆ

Srodne službe razmijenile iskustva

Bojnica Iana Zechmeisterova i Monika Machtova djelatnice Službe za odnose s javnošću češkog Ministarstva obrane posjetile su početkom prosinca Službu za odnose s javnošću i informiranje MORH-a sa željom unaprjeđenja dobrih odnosa te razmjene iskustava.

Cijenjene gošće primila je načelnica Službe za odnose s javnošću i informiranje Marijana Klanac te ih upoznala s ustrojem službe, aktualnim zadaćama te budućim planovima. S neskrivenim oduševljenjem češke gošće su pratile predstavljanje multimedijalnog CD-a o našim oružanim snagama. Tijekom posjeta redakciji Hrvatskog vojnika gošće su sa zanimanjem razgledale časopis te istaknule kako je dizajnom u samom vrhu vojnih časopisa.

Obilježena sedma godišnjica smrti prvog hrvatskog predsjednika

Komemorativnim skupom u zagrebačkoj Starogradskoj vijećnici te polaganjem cvijeća i paljenjem svijeća na grobu prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana na zagrebačkom groblju Mirogoj, obilježena je sedma godišnjica njegove smrti.

"Dr. Franjo Tuđman jedan je od najvećih sinova hrvatskog naroda koji je pokrenuo nezaustavljiv proces stvaranja samostalne i suverene hrvatske države. Pod njegovim se vodstvom hrvatski narod suprotstavio daleko nadmoćnijem agresoru i veličanstvenim pobjedama oslobođio

zemlju i započeo obnovu. Te su činjenice bile ključne za međunarodno priznanje 15. siječnja 1992. jer je svijet uvidio da Hrvatska sama može rješavati probleme i brinuti se o sebi", kazao je tom prigodom premijer Ivo Sanader.

Na komemoraciji u Starogradskoj vijećnici i na grobu dr. Franje Tuđmana okupilo se najviše stranačko vodstvo, simpatizeri i brojni štovatelji Tuđmanova djela iz mnogih krajeva Hrvatske i šire te predstavnici udruga proisteklih iz Domovinskog rata.

Za prvog hrvatskog predsjednika u crkvi sv. Marka služena je i misa zadušnica.

Ž.S.

Na Plesu obilježena 15. obljetnica Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane

Budite ponosni na HRZ

Iskustva čuvara hrvatskog neba stečena u ratu, posebice u Oluji, su dragocjena i putokaz u izobrazbi mlađih pilota. Danas se razvoj HRZ-a i PZO-a uviđa s jedne strane napretkom u razvoju osoblja, a s druge strane modernizacijom tehnike. Rezultat toga je moderno hrvatsko zrakoplovstvo koje se može mjeriti sa zrakoplovstvima članica NATO-a, istaknuto je na svečanosti

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Ni jednu od tri grane Oružanih snaga Republike Hrvatske ne bismo smjeli smatrati važnijom

od ostalih. Zapravo, čak ni prvom među jednakima. U modernim vojnim doktrinama doista svaka ima vrlo važnu ulogu. Ipak, red je da za svaku, kad smo u prigodi, izrazimo njezine određene posebnosti. Zrakoplovstvu i inače pripada u nekim prigodama "laskavi" epitet najmlađe grane. Također, u današnjem vremenu opće fasciniranosti tehničkim dostignućima za vojne leteće objekte i sve što je s njima povezano (naravno, uključujući i ljude) mogli bismo reći da su "najatraktivniji". Za Hrvatsko ratno zrakoplovstvo i protuzračnu obranu svakako vrijedi sve što smo naveli. No, ni ta grana, kad je riječ

o OSRH, nije prošla manje trnovit i pionirski put nego ostale. Nastala je gotovo usporedno s nastankom hrvatske države, u najtežim ratnim uvjetima. I to ne prvenstveno uz potporu moćne zrakoplovne tehnologije ili vrhunskih uvjeta razvoja, nego prije svega entuzijazmom i profesionalnim umijećem hrvatskih zrakoplovaca: pilota, tehničara i svih ostalih...

Prošlo je već petnaest godina...Naravno, bio je red da ovakva obljetnica i bude dostoјno obilježena. To je i učinjeno, tijekom 11. i 12. prosinca u Zagrebu.

Središnji događaj prvog dana proslave bio je u kinodvorani Doma HV-a "Zvonimir" gdje je održan svečani prijem, koji je na ovim stranicama

■ Državni tajnik Raboteg najavio je sprječavanje osipanja potrebnog stručnog kadra i kvalitetnu popunu novim djelatnicima

ma dobio i poseban odjeljak. Dan kasnije u Zračnoj bazi "Zagreb-Pleso" održana je i središnja proslava. Ovaj put u skladu s našim uvodom, u prvom planu nije bila zrakoplovna tehnologija, akrobacije i slično, nego ljudi, hrvatski zrakoplovci, bivši i sadašnji. Posjetili su ih i čestitali im najviši hrvatski politički dužnosnici, na čelu s predsjednikom Republike i vrhovnim zapovjednikom OSRH Stjepanom Mesićem, predsjednikom Sabora Vladimirom Šeksom, potpredsjednikom Vlade Damirom Polančecom, državnim tajnikom Matom Rabotegom, načelnikom GS-a OSRH generalom zbora Josipom Lucićem... U jednom od hangara baze, osim slavljenika, svečanom programu nazočili su i drugi djelatnici OSRH i MORH-a, članovi obitelji poginulih članova HRZ-a, te novinarskih relevantnih medijskih kuća u Hrvatskoj.

Svečanost je imala i svoju odgovarajuću koreografiju: ešalone postrojenih pripadnika HRZ-a, s nekoliko letjelica u pozadini (dva MiG-a 21, uključujući i popularni "kockasti", školski "Pilatus", te transportni helikopter Mi-8). Na samom početku, predsjednik Mesić obavio je pregled postrojbi, a potom je izvedena državna himna i minutom šutnje odana je počast poginulima. Uslijedili su govorovi dužnosnika.

Kao svojevrsnom domaćinu, uvodne riječi pripale su zapovjedniku HRZ-a i PZO-a general bojniku Viktoru Koprivnjaku. Detaljnije je predstavio povjesnicu slavljeničke grane, od samih ratnih početaka, preko preustroja, do današnje aktualne modernizacije. Unatoč svakako najupečatljivijim ratnim uspjesima, general Koprivnjak je izrazio veliko zadovoljstvo i nekim

brojkama. Naime, u neovisnoj Hrvatskoj dosad je istim sustavom odškolovano 205 mladih piloti, a od 1993. je humanitarnim letovima u provedbi

Hrvatski zrakoplovci i piloti tehničari u svečanom stroju u ZB-u Pleso

HRZ-a prevezeno više od 2700 obojeljih ili ranjenih civila. Podsjetio je i na doprinos protupožarnih eskadrila u gašenju vatreñih stihija na jadranском priobalju. Svim tim je HRZ dokazao ne samo učinkovitost i humanost, nego i izvrsnu suradnju s civilnim institucijama.

General Lucić se fokusirao isključivo na Domovinski rat, podsjetivši na tadašnju početnu apsolutnu prednost neprijatelja u zraku. No, "vrlo brzo, svi poznavatelji zrakoplovne tehnike koji su Hrvatsku smatrali svojom do-

movinom stavili su se na raspolađanje HRZ-u". Lucić je podsjetio i na završne operacije oslobađanja Hrvatske, u kojima je "upravo HRZ izvelo prve udare". Na kraju je svim postrojenima i njihovim bivšim kolegama poručio: "Budite ponosni na HRZ, mi smo ponosni na vas".

U ime MORH-a, državni tajnik Raboteg osobito se posvetio aktualnom trenutku, težnjama za ulazak u EU i NATO, te modernizaciji, kazavši: "Obveza MORH-a je da ustraje na realizaciji svih programa iz Dugoročnog plana razvoja OSRH koji se odnose na HRZ i PZO, kako gledi ljudskih, tako i materijalnih resursa". Najavio je sprječavanje osipanja potrebnog stručnog kadra i kvalitetnu popunu novim djelatnicima, osobito tehničkim osobljem i razvijanje dočasničkog kadra. Također, podsjetio je na potrebno osiguranje modernizacije postojeće, ali i nabavu nove zrakoplovne tehnike. Štoviše, uz racionalno raspolaganje proračunskim sredstvima razina ispravnosti i spremnosti tehnike najviša je u posljednjih pet godina, istaknuo je Raboteg.

Potpredsjednik Vlade Polančec podsjetio je da su "iskustva čuvara hrvatskog neba stečena u ratu, posebice u Oluji, dragocjena i putokaz u izo-

Svečanost u Domu HV-a "Zvonimir"

Proslava održana 11. prosinca bila je nešto manje "masovnog", ali vrlo zabavnog karaktera. Zapovjednici HRZ-a, na čelu s general bojnikom Koprivnjakom dočekali su goste među kojima su bili i državni tajnik Mate Raboteg, načelnik GS-a OSRH general zbora Josip Lucić, te umirovljeni bivši zapovjednici HRZ-a general zbora Imra Agotić, general pukovnik Josip Čuletić, te general bojnik Josip Štimac. Kratak govor održao je tek general Koprivnjak, a sve ostalo je bilo posvećeno glazbenom programu. I to vrlo raznolikom. Ljubitelji klasične glazbe mogli su uživati u izvedbama Simfonisko-puhačkog orkestra HV-a, za one koji vole mediteranski "štih" tu je bila klapa HRM-a "Sveti Juraj", a nisu zaboravljene ni tamburaši - sjajne izvedbe imali su "Kristali" iz Županje. Osobito zanimljivo zazvučala je njihova skladba "Naša grana ne smije propasti". Prvi put prikazan je i službeni videospot HRZ-a autora Bernarda Bartoluciјa i Igora Skenderovića, naišavši na odobravanje svih nazočnih.

brazbi mlađih pilota". Danas se razvoj HRZ-a i PZO-a uviđa s jedne strane napretkom u razvoju osoblja, a s druge strane modernizacijom tehnike. "Rezultat toga je moderno hrvatsko zrakoplovstvo koje se može mjeriti sa zrakoplovstvima članica NATO-a".

Vladimir Šeks, predsjednik Sabora, podsjetio je na najpoznatijeg hrvatskog pilota Rudolfa Perešina, te herojske obrane na slavonskom ratištu 1. samostalnog zrakoplovnog voda u Osijeku čiji su pripadnici položili život u bici za Slavoniju, za Vukovar. Mnoge zrakoplovce je zbog njihove iznimne hrabrosti i plemenitih ciljeva proglašio "herojskim uzorima naše domovinske povijesti". Dodao je i da danas, na pragu ulaska u NATO, stalno treba raditi na ulaganju u zrakoplovstvo i PZO, čemu će "Hrvatski sabor i dalje davati punu potporu".

Predsjednik Republike Stjepan Mesić čestitke je uputio "s ponosom i zadovoljstvom". S ponosom, što ima čast biti vrhovni zapovjednik OS-a čije se ratno zrakoplovstvo može pođićiti sjajnim uspjesima i pothvatima,

a sa zadovoljstvom jer HRZ i PZO danas obavlja cijeli niz mirnodopskih zadaća dokazujući svoju spremnost, uvježbanost i visoku profesionalnost. Govoreći o hrvatskim integracijskim ciljevima, Mesić je istaknuo da "na primjeru razvoja OSRH možemo pokazati što ustvari znači stvaranje modernih, mobilnih, opremljenih, uvježbanih i fleksibilnih snaga, temeljnog načela kojim osiguravamo očuvanje cjelovitosti Hrvatske". Taj razvoj se mora kretati i "u smjeru svih profesionalnih potreba njezinih pripadnika", što znači da se ne smije zaboraviti na potrebe ljudi koji sav taj posao moraju odraditi kvalitetno i na vrijeme.

Kraj svečanosti pripao je dodjelama odličja i pohvala, a objavljena su i promaknuća časnika i dočasnika. Zapovjedništvo HRZ-a i PZO-a odlikованo je Redom bana Jelačića, dok su postrojbama i pojedincima dodijeljena odličja Reda Nikole Šubića Zrinskog, Hrvatskog križa i Hrvatskog pletera. Potom je u objektu 17 vojarne "Pleso" prezentirana izložba slika HRZ-a i PZO-a. ■

MiG-21 kao spomenik

Uvod u svečanost na Plesu posvećen je avionu MiG-21. Jednom vrlo posebnom MiG-u, koji je na neki način u letu, ali neće predstavljati nikakav problem fotografima da ga "ulove". Naravno, riječ je o primjerku izloženom na samom ulasku u vojarnu, postavljenom na poseban način, usmjerenom prema nebnu. Zapravo, to je tek prvi eksponat budućeg Muzeja HRZ-a na otvorenom, u svakom slučaju riječ je o impresivnom početku. Službeno otkrivanje tog svojevrsnog spomenika obavio je general Lucić, istaknuvši njegovu simboliku. Na neki način on pokazuje put u modernizaciju, s kojom će ti avioni polako u povijest. No, "upravo smo ovakvim avionima uspostavili puni suverenitet na hrvatskom zračnom prostoru". Da, naš MiG-21 ima itekakve zasluge...

U čin pukovnika promaknuti su:

Frane Serdar

Predrag Popović

U čin bojnika promaknuti su:

Michael Križanec

Ivica Mandušić

Ivan Janković

Perica Marinović

Marinko Babić

Danijel Biškup

Goran Strmečki

Krešimir Zebec

Antonela Marinov

Elizabeta Stipčević

Ivica Tomic

U čin satnika promaknuti su:

Damir Barišić

Marin Klarin

Damir Moguš

Vjekoslav Pavlović

Laciša Bartok

Vinko Blažević

Alojz Mališa

Hrvoje Matijević

Silva Šušnjara

Gordana Janković

Mira Barbir

U čin natporučnika promaknuti su:

Zoran Batnožić

Nikola Gažo

Stjepan Jović

Krešimir Letica

Ivan Lukan

Alen Marjančić

Zvonimir Tomašić

Ranko Vuica

Damir Hruškar

Dario Bucić

Milan Šindija

Želja Margareta Nekić

U čin poručnika promaknuti su:

Ted Vrkić

Ivan Utković

Tomislav Šoša

Ante Vuksan Ćusa

Mihaela Ivanović

Redom Hrvatskog pletera odlikovani su:

brigadir Pero Galić

pukovnik Filip Milat

pukovnik Slavko Župan

bojnik Mladen Crnički

bojnica Jasmina Čaušević

bojnik Mladen Kapustić

bojnik Borislav Mamut

bojnik Damir Perak

bojnik Mile Tomić

satnik Siniša Nikšić

natporučnik Krešo-Zvonko Omazić

natporučnik Ankica Paljević

natporučnik Zlatko Župan

časnički namjesnik Stevo Benić

časnički namjesnik Milenko Petrić

stožerni narednik Snježana Hajster

stožerni narednik Nevena Ramić

narednik Vlado Čančar

Redom Hrvatskog križa odlikovani su:

brigadir Zdenko Sokić

satnik Miljen Rašić

natporučnik Ivica Budimir

Preuzimanje zapovijedanja TS-om

Nakon osam mjeseci provedenih u misiji moje kolege su mi odale priznanje izborom za njihovog zapovjednika na našoj promatračkoj postaji Tifariti. Čin službenog preuzimanja bio je početkom mjeseca studenog, ali kako je zapovjednik bio izvan područja odgovornosti misije, protokolarna ceremonija primopredaje odgađana je i održana je gotovo mjesec dana nakon stvarnog preuzimanja zapovijedanja

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Nakon osam mjeseci provedenih u misiji kolege su mi odale priznanje izborom za njihovog zapovjednika na našoj promatračkoj postaji Tifariti (TS) a isto je želio i zapovjednik misije. Iako to sa sobom nosi pregršt različitih obveza i ništa drugo osim dodatnih sijediha na glavi, lijepo je znati kako ponekad iz tolike različitosti izraste jedna želja. Ljudi različiti po naciji, kulturi i religiji vide i žele isto, dao Bog da uvijek i svugdje bude tako.

Protokolarna ceremonija

Što reći dodatno o preuzetoj odgovornosti osim da je riječ o vrlo specifičnom mjestu (Tifariti) koje je u sjećanju Saharawi populacije i pripadnika POLISARIO-a duboko urezano zbog ratne i poratne uloge. Što to znači nama koji smo u ovom sustavu nego dodatni oprez i još više osjećaja za lokalnu populaciju. Tu sam opet nekako na domaćem terenu jer ovdje prepriča-

vam već naučenu lekciju, ta nismo li mi u našoj zemlji dugo bili domaćini vojnim promatračima i drugim predstavnicima UN-a. Obveza je mnogo koje sam preuzeo i suprotstavljam im cijelog sebe, zato sam došao a i ne znam drukčije.

Inače, sam čin službenog preuzimanja bio je početkom mjeseca studenog ali kako je zapovjednik bio izvan područja odgovornosti misije, protokolarna ceremonija primopredaje odgađana je i održana je gotovo mjesec dana nakon stvarnog preuzi-

manja zapovijedanja. Kako bismo bili praktični jer zapovjednik uskoro ima nove neodgodive obveze u New Yorku, svečanost je uvećana i podjelom UN-ovih medalja našim kolegama koji su duže od tri mjeseca na ovoj postaji. U toj svečanoj, ali i dosta ležernoj atmosferi, podijelili smo još je-

Bit će potpuno iskren i kazati kako smo svi mi ovdje danas bili malo i nervozni zbog svega planiranoga jer na pustinjskim postajama nema isključivo blagdanskih i neradnih dana. Sve što imamo uraditi izvan svakodnevnih zadaća, ma kako svečano trebalo biti, neće

dan naš radni dan sa službenim obvezama zapovjednika i na kraju pozvalili što je sve to tako brzo prošlo jer smo u pustinjskoj zabitici željni svakog kontakta s vanjskim svijetom i poglavito s našim čelnicima iz misije koji mogu odgovoriti na dosta važnih pitanja ali i pomoći pri realiziranju nekih naših zamisli nakon što se vrate u zapovjedništvo. Naše goste smo ispratili primjećujući da isti osjećaj vidimo u njihovim očima pri ulasku u helikopter a to je najljepši osjećaj za domaćina koji ih ispraća.

kvalitativno niti kvantitativno utjecati na rutinski plan već samo podići tempo i ubrzati njegovu provedbu. Moje kolege koji su odlikovani medaljama bili su od ranog jutra do iza ručka u ophodnji i jedva su stigli promijeniti odoru za svečanost. Ipak, za njih dvojicu i mene samoga, ovaj će dan dugo ostati upamćen samo zbog preuzetih medalja te moga zapovijedanja promatračkom postajom i izgledat će da se danas ništa drugo nije ni događalo. ■

Provedbom vježbe na zemljištu zatvoren ciklus obuke Središta za borbenu obuku u 2006.

SBO-najbolji alat za prosudbu uvježbanosti

Satnijski tim iz sastava 1. gardijske brigade proveo je vježbu na zemljištu i time je uspješno zaključena još jedna godina u Središtu za borbenu obuku. Tijekom 2006. kroz SBO su prošle sve gardijske brigade OSRH koje su provedbom vježbi na zemljištu postrojbi razine satnije zatvorile svoj krug upravljanja obukom

Napisao i snimio Davor PETEK

Središte za borbenu obuku, koje je geografski pozicionirano na vojnom poligonu „Eugen Kvaternik“ Slunj, predstavlja završnu stavku u prosudbi uvježbanosti postrojbi HKoV-a te kao takvo osigurava zapovjednicima smjernice planiranja sljedećeg ciklusa obuke. Provedbom vježbe na zemljištu (VnZ) i dobivanjem svih relevantnih informacija raščlambama poslije provedbe i putem „paketa ponesi kući“, zapovjednici dobivaju objektivne pokazatelje trenutač-

ne uvježbanosti postrojbi za svoje temeljne zadaće, bile one klasičnog borbenog tipa, ili „mirovnog“ karaktera.

Tijekom ove godine provedeno je šest vježbi na zemljištu i to s dvije satnije 1. gardijske brigade, dvije satnije 2. gardijske brigade i s po jednom satnjom iz sastava 3. gombr i 4. gardijske brigade. U provedbi navedenih vježbi, pred postrojbe su postavljeni visoki ali dostižni ciljevi koji su iziskivali maksimalne napore kako od pojedinca na terenu, tako i od zapovjedni-

ka koji su vodili postrojbe u vježbi. Sama vježba je završni produkt procesa koji počinje 150 dana prije početka vježbe. Postrojbe koje se pripremaju za dolazak u Središte za borbenu obuku moraju zadovoljiti niz kriterija te provesti dodatne radnje u pripremi vježbe da bi uopće mogle pristupiti njezinoj provedbi. Provedbom pripremnih brifinga koordiniraju se aktivnosti između postrojbe i samog središta. Provedbom navedenih brifinga osigurava se da su postrojbe provele

sve propisane radnje koje su nužne da bi se uspješno provele i ocijenile VnZ. Tako na primjer, brigada koja upućuje svoju satniju u SBO mora provesti stožerne vježbe na razini brigade i bojne u Simulacijskom središtu u pripremi operativne dokumentacije za satniju koju upućuje u SBO. Na temelju operativne dokumentacije, Središte za borbenu obuku uvježbava snage protivnika (suprotna strana), koje su tijekom godine bile iz sastava svih gardijskih brigada, radi osigura-

se upravlja svim radnjama na terenu. Protivničke snage su pod zapovijedanjem tog središta te se u skladu s tempom vježbe rabe za provedbu onih zadaća koje će na kraju rezultirati izvlačenjem maksimuma od postrojbe na terenu u smislu vodenja i zapovijedanja, manevra, paljbe, potpore i svih ostalih radnji koje postrojba želi provjeriti. Središte za nadzor vježbe je „mozak“ u koji dolaze sve informacije s terena te se iz njega upravlja svim aktivnostima. Osobe koje osiguravaju pravodobne i točne informacije su nadzorni motritelji. Riječ je o

Tijekom ove godine provedeno je šest vježbi na zemljишtu. U provedbi navedenih vježbi, pred postrojbe su postavljeni visoki ali dostižni ciljevi koji su iziskivali maksimalne napore kako od pojedinca na terenu, tako i od zapovjednika koji su vodili postrojbe u vježbi

vanja što realnijih borbenih uvjeta uz protivnika koji je uvježban da se bori načinom potencijalnog protivnika navedenog u operativnoj dokumentaciji postrojbe koja dolazi u SBO.

Tijekom vježbi, u SBO-u se ustrojava Središte za nadzor vježbe iz kojeg

dočasnicima i časnicima svih razina koji su prije dolaska u SBO bili na dužnostima zapovjednika i 1. dočasnika u postrojbama te su ospozobljeni za praćenje i ocjenjivanje rada zapovjednika desetina, vodova i satnija. Stalnim usavršavanjem i obukom, nadziratelji održavaju vrlo visoku razinu ospozobljenosti za provedbu borbenih zadaća te zadaća međunarodnog vojnog karaktera da bi mogli kvalitetno i objektivno ocijeniti rad postrojbi i zapovjednika u vježbi. Usavršavanje se provodi provedbom tematskih i funkcionalnih obuka u SBO-u koje su izravno vezane na popis zadaća važnih za misiju postrojbi planiranih

■ Pukovnik Mirko Stošić, zapovjednik SBO-a

za provedbu VnZ. Tako je tijekom 2006. godine provedena obuka u MVO-u u skladu sa standardima primjenjenim za pripremu i ocjenjivanje postrojbi Hrvatske vojske predviđenih za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama. Provedena je obuka topografije uz uporabu GPS-a, upoznavanje i usvajanje novih taktika, tehnika i procedura u skladu s priručnicima i dokumentacijom uvedenoj u hrvatske oružane snage tijekom 2006., stalno usavršavanje u uporabi sustava MILES 2000, te obuka sa snagama suprotne strane koje se provodi prije svakog VnZ-a. Nadzorni motritelji predstavljaju najkvalitetniji i najobjektivniji izvor informacija o događanjima u vježbi te svojim izvješćima nakon vježbe osiguravaju zapovjedniku mjerljive vrijednosti i ključne

elemente iz područja obuke vojnika, postrojbi, zapovjednika i zapovjedništava, a sve u svrhu ocjene trenutačne spremnosti postrojbe i stvaranja novog ciklusa obuke postrojbe.

Dolaskom postrojbi u Središte za borbenu obuku i provedbom VnZ-a, postrojba zatvara svoj provedbeni dio ciklusa upravljanja obukom, dobiva sve potrebne informacije za analizu i raščlambu provedenog, te smjernice za poboljšanje koje će zapovjednicima dati temelj budućih planova obuke. Središte za borbenu obuku je najbolji alat za prosudbu uvježbanosti koji je trenutačno na raspolaganju zapovjednicima postrojbi i svojim radom je usmjereno isključivo na potporu postrojbama OSRH u ostvarivanju zadanih ciljeva. ■

Obilježena 15. obljetnica 68. bojne Vojne policije

U očekivanju još jednog preustroja

U proteklih petnaest godina postrojba je prošla čak tri preustroja te je smanjena na četvrtinu nekadašnjeg brojnog stanja, a u očekivanju su još jednoga koji bi mogao biti i posljednji

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Ugodini obilježavanja brojnih jubileja u redovima Oružanih snaga svoju je 15. obljetnicu proslavila i 68. bojna Vojne policije. Na dan osnutka postrojbe, 7. prosinca, prigodnom svečanošću skromno i dostoјanstveno prisjetili su se dana ponosa i slave.

Početkom velikosrpske agresije na Hrvatsku i osnivanjem Zbora narodne garde formiraju se i manje postrojbe Vojne policije pri brigadama ZNG-a. S vremenom od tadašnjih desetina i vodova nastaju satnije VP-a, a ubrzo se pokazala potreba za teritorijalnom organizacijom i većih ustrojbenih cjelina te je odlukom tadašnjeg ministra obrane Gojka Šuška 7. prosinca 1991. formiran 68. bataljun VP-a sa sjedištem u Osijeku. Postrojba je obavljala vojnopolicijske zadaće u zoni odgovornosti koja je obuhvaćala pet slavonskih županija, a tijekom Domovinskog rata priпадnici postrojbe sudjelovali su u brojnim akcijama i operacijama, kako na slavonskom i posavskom ratištu tako i na južnom bojištu - od Zadra do Dubrovnika - te u obrambenim operacijama Zid i Feniks, kao i vojno-redarstvenoj akciji Bljesak. Tijekom ratnih godina kroz postrojbu je prošlo više od 1200 pripadnika od kojih su 32 poginula ili umrla, a 102 ranjena. "Svi pripadnici bojne koji su bili u postrojbi u tim ratnim vremenima moraju biti ponosni i svjesni činjenice da su živjeli u povijesnom vremenu", istaknuo je zapovjednik bojne satnik Drago Maksimović u obraćanju okupljenima, napominjući da žrtve njihovih suboraca ne smiju biti zaboravljene.

Ispred kuće na vukovarskom Sajmištu u kojoj je tijekom rata bio jedan od položaja

"Postoji nešto što se zove odanost i lojalnost postrojbi. Najčešće nam je ona na neki način druga obitelj, u njoj često provodimo više vremena nego s vlastitom djecom", zaključio je satnik Drago Maksimović u svom obraćanju kolegama povodom obilježavanja jubilarne obljetnice te im je tom prigodom poručio: "Čovjek u životu ne može sam, a većinu prijatelja stekli ste upravo u postrojbi - čuvajte i održavajte to zajedništvo." Koliko su međuljudski odnos i duh zajedništva unutar postrojbi uistinu važni, Drago je spoznao u ratnom vihoru, kada je među suborcima stekao, ali i izgubio neke od najboljih prijatelja s kojima je ratne 1991. zajedno branio svoj rodni Vukovar. Zajedno s ratom počela je i njegova vojna karijera, a od 1995. je u redovima Vojne policije. I u ratu je obnašao zapovjedne dužnosti, a za "braću po oružju" Drago Tromblon, kako su ga zvali njegovi suborci, bio je i ostao uzor - i kao vojnik, i kao čovjek.

Danas postrojba ima znatno manji broj pripadnika, oko 70, djelatno-ročnog je sastava, a dio pripadnika kontinuirano sudjeluje u mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu. U proteklih petnaest godina postrojba je prošla čak tri preustroja - 1993., otkad nosi naziv 68. bojna VP-a, te 1994. i 2003., kada je pala na četvrtinu nekadašnjeg brojnog stanja, a u očekivanju su još jednoga koji bi mogao biti i posljednji. "Vojnički život je težak, a vojnik uvijek mora biti spremna na sve", zaključio je satnik

Maksimović, poručivši pripadnicima postrojbe: "Pred nama su nove zadaće, očekuje nas novi preustroj, no nakon onoga što smo već zajedno prošli ne sumnjam da ćete ih dostojanstveno i vojnički prebroditi."

Petnaestu obljetnicu pripadnicima bojne u ime načelnika Uprave VP-a čestitao je brigadir Branko Katalinić, prisjetivši se kako je njegov ratni put počeo upravo u redovima

te postrojbe. Na skromnoj svečanosti, kojoj je uz pripadnike bojne nazočila nekolicina uzvanika, uručene su nagrade i pohvale zaslužnim pripadnicima postrojbe te zahvalnice svim bivšim zapovjednicima bojne, kao i 3. gombr te SzOP-u Požega s kojima dijele radni prostor. Naime, jedna je satnija 68. bvp smještena u Požegi, dok su ostale dvije u vinkovačkoj vojarni "Bosut", gdje je i održana prigodna svečanost. U sklopu obilježavanja jubilarne obljetnice služena je i misa zadušnica za sve poginule i umrle pripadnike bojne, koju je predvodio vojni kapelan vlč. Alojz Kovaček. ■

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA OBRAMBENU POLITIKU
SLUŽBA ZA NATO I PARTNERSTVO ZA MIR**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

za popunu slobodnih radnih mesta u službi za NATO i Partnerstvo za mir, Odjel vojnog dijela Misije RH pri NATO-u

- 1. Viši stručni savjetnik,**
ustrojbeno mjesto: pukovnik, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija
Uvjeti: osobni čin: pukovnik ili kapetan fregate
 - VSS - društveni ili tehnički smjer
 - zapovjedno i operativno iskustvo
 - završena ZŠ ili odgovarajuća razina vojne izobrazbe
 - znanje engleskog jezika- minimalno 90% ALCPT ili STANAG 3232
 - posjedovanje posebnih vojno-stručnih znanja
 - 10 godina radnog staža

Glavne zadaće: komunikacije, informacije i nadzor (C3), suradnja s NATO uredom za sigurnost (NOS).

2. Viši stručni savjetnik,

- ustrojbeno mjesto: pukovnik, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija
Uvjeti: - osobni čin: pukovnik ili kapetan fregate
 - VSS - društveni ili tehnički smjer
 - zapovjedno i operativno iskustvo
 - završena ZŠ ili odgovarajuća razina vojne izobrazbe
 - znanje engleskog jezika - minimalno 90% ALCPT ili STANAG 3232
 - posjedovanje posebnih vojno-stručnih znanja
 - 10 godina radnog staža

Glavne zadaće: logistika, naoružanje, praćenje rada Vojnog odbora NATO-a i praćenje sudjelovanja OSRH u operacijama.

3. Vozač - osiguranje,

- ustrojbeno mjesto: stožerni narednik- jedan izvršitelj, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija
Uvjeti: - osobni čin: stožerni narednik
 - SSS društvenog ili tehničkog smjera
 - znanje engleskog jezika
 - sposobnost i iskustvo upravljanja osobnim vozilom više klase.

Upućivanje imenovanih u Bruxelles je do 20. kolovoza 2007. sa stupanjem na dužnost od 1.rujna 2007. Prijave s dokazima za ispunjavanje gore navedenih uvjeta potrebno je dostaviti do **5. siječnja 2007.** na adresu: Ministarstvo obrane, Služba za NATO i Partnerstvo za mir, Zvonimirova 12/II, 10 000 Zagreb. Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon **01/4568-746 ili 01/4568-099.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

za odabir kandidata za vojnodiplomatske dužnosti

1. vojni izaslanik u Republici Makedoniji

- uvjeti: - osobni čin: pukovnik brigadir
 - VSS
 - završena Zapovjedno-stožerna škola
 - engleski jezik STANAG 2222
 - 10 godina radnog staža

2. vojni izaslanik u Helenskoj Republici

- uvjeti: - osobni čin: pukovnik brigadir
 - VSS
 - završena Zapovjedno-stožerna škola
 - engleski jezik STANAG 3333
 - 10 godina radnog staža

3. vojni izaslanik u Republiци Turskoj

- uvjeti: - osobni čin: pukovnik brigadir
 - VSS
 - završena Zapovjedno-stožerna škola
 - njemački jezik STANAG 3333
 - 10 godina radnog staža

4. vojni savjetnik u Misiji RH pri OEES-u

- uvjeti: - osobni čin: pukovnik brigadir
 - VSS
 - završena Zapovjedno-stožerna škola
 - engleski jezik STANAG 3333
 - 10 godina radnog staža

Posebna stručna znanja poželjna kod odabira kandidata

pod rednim brojem 1., 2., 3., 4:

- Vojnodiplomatska škola MORH-a
- Diplomska akademija MVPEI-a
- Završena Zapovjedno-stožerna škola
- Međunarodni tečajevi iz područja diplomacije
- Radno iskustvo na poslovima međunarodne obrambene suradnje.

Odlazak na dužnosti u navedene zemlje predviđa se tijekom 2007., a nakon odabira kandidati moraju biti spremni sa svojom obitelji provesti na službi u inozemstvu oko četiri godine. Prijave s dokazima za ispunjavanje uvjeta zainteresirani kandidati iz ustrojstvenih cjelina MORH-a mogu dostaviti na adresu:

Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Staničićeva 6, 10000 Zagreb a zainteresirani kandidati iz ustrojstvenih cjelina GS-a OSRH prijave s dokazima mogu dostaviti na adresu: Glavni stožer OS RH, Personalna uprava, Bauerova 35, 10 0000 Zagreb

Rok za podnošenje prijava je do **31. prosinca 2006.** Za eventualne upite u svezi s natječajem, zainteresirani kandidati mogu se obratiti na telefon **01/4568-553.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE
SLUŽBA ZA UGOVARANJE I NABAVU**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

za popunu slobodnih ustrojbenih mjesata u Službi za ugоварanje i nabavu:

1. Viši stručni savjetnik za pravne poslove

- VSS, Pravni fakultet
- 10 godina radnog iskustva
- položen DSF
- poznavanje engleskog jezika
- 1 izvršitelj

2. Stručni savjetnik za robe i usluge tehničke i prometne struke

- VSS, tehnički ili ekonomski smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSF
- 1 izvršitelj

3. Stručni savjetnik za telekomunikaciju i elektroničku opremu i materijal

- VSS, ekonomski ili elektrotehnički smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSF
- 1 izvršitelj

4. Stručni savjetnik za projektu i tehničku dokumentaciju

- VSS, arhitektonski ili građevinski smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSF
- 1 izvršitelj

5. Stručni suradnik za informatičku i uređsku opremu i materijal, grafičke usluge, tiskanice i tiskac

- VSS, ekonomski ili informatički smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

6. Stručni suradnik za opskrbna sredstva i opremu

- VSS, ekonomski ili tehnički smjer
- vježbenički staž- 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

7. Stručni suradnik za izgradnju vojnih i drugih objekata

- VSS, građevinski ili ekonomski smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

Natječaj je otvoren do **29. prosinca 2006.**

Za sve informacije u vezi s natječajem kontakt telefon je **4567-650.**

Potraga za boljim odorama

AMERIČKE oružane snage provode terenska testiranja nove generacije zaštitne odjeće dizajnirane kako bi se što više povećala zaštita vojnika pješaka. Jedno od rješenja koja testiraju je sustav IDAS (Integrated Dismounted Armour System) tvrtke Med-Eng Systems.

IDAS je zamišljen tako da se vojnicima koji se po terenu kreću pješice omogući što veća razina zaštite. Tako se uz standardnu zaštitu glave kacigom i torza balističkim prslukom štite i ekstremiteti, odnosno noge i ruke. No, sama zaštita i otpornost na krhotine i metke nije jedini zahtjev. Cijeli sustav mora biti što lakši i udobniji kako bi vojnici bili što pokretljiviji. Zato je zaštitni sustav IDAS skalabilan i modularan pa ga se može prilagoditi većem broju raznovrsnih situacija i zadaća.

Primjer skalabilnosti je umetanje dodatnih džepova u IDAS, jedan par se nalazi na području ramena i

korisnik, ako mu treba veća zaštita, može dodati oklopne ploče i tako povećati zaštitu. Postoje i džepovi na kukovima u koje se također može umetnuti dodatna oklopna ploča i tako zaštititi bok korisnika.

Primjer modularnosti je zaštita za ekstremite koja se može po potrebi skinuti ili staviti, ovisno želi li korisnik veću zaštitu ili je naglasak na mobilnosti. Tvrtka Med-Eng Systems nastavlja daljnji razvoj IDAS-a, ovaj put na redu je zaštita lica. Lice je moguće praktično zaštititi na malo načina, najočitiji je uporaba zaštitnog vizira, a postoji i nekoliko dostupnih modela. No, navodi se i problem s njima, a to je kod uporabe optičkih ciljnika i uređaja za noćno gledanje. Tvrtka istražuje to područje i nastoji pronaći najučinkovitiju kombinaciju kacige i nekog sredstva, naočala i/ili vizira za zaštitu očiju i dijela ili cijelog lica.

M. PETROVIĆ

Med-Eng

POČETKOM prosinca Rumunjska je objavila kako je donijela odluku o kupnji novog srednjeg taktičkog transportnog aviona, odnosno kako su počeli završni razgovori između naručitelja rumunjskog ministarstva obrane i proizvođača talijanske tvrtke Alenia Aeronautica, oko definiranja bitnih detalja tog kupoprodajnog ugovora. Ugovor koji bi trebao biti potpisani do kraja prosinca ove godine obuhvaća narudžbu sedam aviona, a vrijednost ugovora procjenjuje se na oko 220 milijuna eura.

Okosnicu današnje rumunjske transportne flote čine avioni An-24, An-26 i C-130, a novim Spartanima

Rumunjska kupuje Spartane

kani prije svega zamijeniti Antonove. Rumunjski Spartani bit će opremljeni kompletnim senzorskim obrambenim sustavom, čime se želi otvoriti mogućnost sudjelovanja u međunarodnim operacijama na područjima velikog sigurnosnog rizika. Novim rumunjskim uspjehom avion C-27J potvrđuje se kao definitivni europski hit, posebice u usporedbi sa svojim glavnim tržišnim takmacem CASA-inim transportnim avionom C-295M. Uz Italiju i Grčku koje su naručile svaka po 12 aviona, te Bugarsku i Litvu koje su naručile 8, odnosno 3 aviona, kupnju Spartanu razmatraju Češka, Slovačka i Slovenija. Kao glavne adute svog aviona Alenia Aeronautica uobičava navoditi prije svega znatno veći dolet u odnosu na C-295M, veću nosivost, jače motore, vrlo dobru iskoristivost i prilagodljivost različitim tipovima

misija, kako vojnih tako i civilnih. U vojne svrhe može biti rabljen za različite oblike prijevoza i izbacivanja vojnih postrojbi i materijala. U klasičnoj transportnoj konfiguraciji "Mini Hercules" može prevesti do 62 vojnika s punom opremom, odnosno 46 padobranaca. U sanitetskoj konfiguraciji transportnog prostora može prevesti 36 nosila uz prateće medicinsko osoblje. U civilne svrhe može biti također rabljen za različite oblike prijevoza ljudi i potrebnog materijala, te za protupožarnu borbu.

Sljedeći veliki uspjeh koji u Aleniji Aeronautici s nestavljenjem iščekuju je američki JCA (Joint Cargo Aircraft) natječaj, za opremanje USAF-a i US Army novim srednjim taktičkim transportnim avionom. Na tom natječaju koji bi trebao biti zaključen do ožujka 2007. pobednik će dobiti narudžbu za 145 aviona.

I. SKENDEROVIC

Zračne puške za vježbanje

JAPANSKA vojska je, u nastojanju da unaprijedi uvježbavanje bliške borbe, odlučila nabaviti određeni broj zračnih pušaka. Riječ je o nabavi 600 električnih zračnih pušaka 89TAG-S japanskog proizvodača Tokyo Marui. Puška je ustvari kopija japanske standardne jurišne puške Howa Type 89. Zračna puška 89TAG-S ispaljuje plastične projektilne promjera 6 milimetara. Projektili se ispaljuju komprimiranim zrakom, kojeg stvara elektromotor pogonjen punjivom nikal kadmijskom baterijom. Projektili može ispaljivati poj-

dinačno, rafalno ili ograničenim rafalom od tri metka. Puška je izgledom identična pravoj pušci, jedina je razlika u tome da je zračna puška lakša za 100 grama. Domet plastičnog projektila je oko 25 metara.

Sa zračnom se puškom isporučuje komplet rezervnih spremnika za streljivo, punjiva baterija s punjačem te čvrsti kovčeg za skladištenje.

Nabava električnih zračnih pušaka, sredstva koje su dosad rabili ponajviše entuzijasti za razbibrigu i opuštanje, pokazuje kako i vojska, kao reletivno konzervativna institu-

cija, nastoji pronaći nove i inovativne načine uvježbavanja svojih predstavnika. Zračna puška, vjeruju, omogućava im veći stupanj realnosti u uvježbavanju bliške borbe jer se, uz uporabu zaštitne opreme, mogu postići uvjeti slični stvarnosti kako bi vojnici imali što bliži i realniji doživljaj tijekom izobrazbe.

M. PETROVIĆ

MOSKOVSKA tvrtka Phazotron-NIIR nedavno je završila sa sklapanjem prva dva prototipa Zhuk-MAE, prvog ruskog AESA (Active Electronically Scanned Array) radara. Izrada ta dva prototipa obavljena je u svrhu testiranja i opremanja borbenog aviona MiG-29M2 kojeg Rusija kani predstaviti iduće godine u veljači na indijskom Air India 2007, odnosno s kojim kani prezentirati svoju ponudu borbenog aviona MiG-35 na indijskom MRCA (Multirole Combat Aircraft) natječaju za nabavu novih srednjih borbenih aviona za indijsko ratno zrakoplovstvo. Na temelju tog natječaja indijsko ratno zrakoplovstvo kani naručiti ukupno 126 novih borbenih aviona. U slučaju odabira ruskog borbenog aviona MiG-35, Indija je pokazala interes i za partnerski udjel u projektu ruskog AESA radara, između ostalog i zbog toga što kani njima opremiti Tejas, svoj laki borbeni avion, odnosno antenom s AESA radara kani modernizirati.

Zhuk - MAE

rati Bars radare na svojim borbenim avionima Su-30 MKI. Prvi probni letovi borbenog aviona MiG-29M2 opremljenog Zhuk-MAE radarem obavljeni su tijekom studenoga ove godine.

Projekt razvoja AESA radara Phazotron - NIIR počeo je tijekom 2000., na temelju narudžbe ruskog ratnog zrakoplovstva, odnosno njihovog projekta razvoja i opremanja ruskog borbenog aviona pete generacije. Kao inicijalnu platformu za razvoj novog radara Phazotron - NIIR je odabrao radar Zhuk-A, a tijekom prošle godine na moskovskom MAKS-u javnosti je prikazan prvi mock-up takvog radara. Specifikacije tadašnjeg dizajna predviđale su dijametar antene od 700 mm, 1088 primopredajnih modula podijeljenih u 272 blokova, od kojih je svaki sačinjavao po četiri modula. No težina radara bi u tom slučaju bila 450 kg, što je previše za borbeni avion srednje kategorije. Proteklih godina dana Phazotron - NIIR je dosta radio na smanjenju težine radara, što je dakako uvjetovalo i reduciranje njegovih performansi. Tako se došlo do težine od 300 kg, dijametra antene od 600 mm, 680 primopredajnih modula raspoređenih u 170 blokova. Smanjena je i potrošnja struje (do 5-6 kW), a olakšano je i samo hlađenje

radara. Domet je smanjen s 200 na 130 km. Kako bi dodatno ubrzali razvoj novog radara, tijekom ove godine Phazotron - NIIR počeo je s integriranjem određenih rješenja sa Zhuk-ME radara, tako da novi radar na određeni način postaje hibrid i dobiva oznaku Zhuk-MAE. Dosad su proizvedena dva prototipa Zhuk-MAE radara, jedan je namijenjen za zemaljska testiranja, a drugi za integriranje na MiG-29M2. Phazotron - NIIR je uspio dodatno smanjiti težinu radara na 220 do 240 kg, uporabom magnesijske slitine. Prema sadašnjim specifikacijama Zhuk-MAE, X valni radar, ima domet od 130 km, mogućnost istodobnog praćenja do 30 ciljeva (u zraku, na zemlji, i na moru) od kojih može napasti 8. Daljnji imperativ razvoja je povećanje dometa na 200 km, odnosno povećanje dijametra radarske antene na 700 mm, a u tom slučaju težina radara ne bi smjela preći 280 kg, s obzirom na to kako se želi u nosnoj sekcijsi ostaviti prostora i za ostalu elektroniku aviona. Jedna od mogućnosti koju Phazotron - NIIR razmatra je u dalnjem razvoju Zhuk-MAE radara integriranje Vivaldi antene, kakva se primjerice rabi na Raytheonovom radaru AN/APG - 79, odnosno na Thalesovom RBE2A radaru.

I. SKENDEROVIC

Laka kupola Sapphire

TALIJANSKA tvrtka Oto Melara predstavila je novu laku kupolu Sapphire koja je ustvari inačica postojeće kupole Hitrole za oklopna vozila. Kupola Sapphire može prihvati različito oružje, od univerzalne strojnica kalibra 7,62 mm preko bacanja granata kalibra 40 mm pa do gatling strojnica kalibra 5,56 mm.

Prema tvrdnjama proizvođača nova kupola nudi modularnost i dobru mogućnost motrenja cijelih 360 stupnjeva. Utjecaj kupole na vozilo na koje se postavi je iznimno malen jer je zamišljena i konstruirana tako da što manje opterećuje vozilo.

Kupola Sapphire je ponajprije konstruirana za opremanje vozila koja

sudjeluju u mirovnim operacijama. Najveća elevacija kupole je visokih 80 stupnjeva, a oružje i motrilački senzori se mogu pokretati neovisno jedni o drugima. Tako je moguće motriti određeni prostor a da se u njega ne mora uperiti oružje. To je vrlo korisna mogućnost jer posada može motriti određeno područje, a da pritom ne plaši civile u okolini nečim što bi se moglo smatrati demonstracijom sile ili prijetnjom.

Prsten za montažu je promjera 380 mm, u unutrašnjosti vozila je samo nadzorna konzola, ostalo je izvan vozila. Kupolu, oružje i senzore pokreću tri moderna elektromotora bez četkica.

Osnovni je senzor dnevna kamera, a njoj se mogu dodati i razne kamere za noćno motrenje. Izbor je širok, od jednostavnih uređaja koji rade na načelu pojačavanja dostupne svjetlosti pa do naprednih, i skupih, termalnih kamera s nehladenim tražilom. Može se dodati i laserski daljinomjer ili laserski označivač cilja.

M. PETROVIĆ

MEKO projekt za priobalnu borbu

NJEMACKA brodograđevna grupacija ThyssseKrupp Marine Systems (TKMS) unaprijedila je svoju MEKO brodograđevnu koncepciju koja omogućava modularnost i zamjenjivost nosivog tereta namijenjenog specifičnim zadaćama. Koncept novog ratnog plovila projektiran je kako bi udovoljio zahtjevima za brzim i fleksibilnim ratnim brodom namijenjenom zadaćama u priobalnim vodama. Rezultanti modularni koncept temelji se na standardnim ISO 20 kontejnerima koji su projektirani kako bi povezali adekvatna mehanička, funkcionalna te podatkovna sučelja.

Prvi projekt broda koji obuhvaća novi koncept MEKO modularnosti nazvan je MEKO CSL (Combat Ship

for the Littorals - ratni brod za priobalnu borbu) vrlo brza korveta. Korveta je projektirana kako bi udovoljila zahtjevima za brzom i svestranom rekonfiguracijom ovisno o borbenim zadaćama dok su prvi put stručnjaci projektnih odjela brodograđevnih tvrtki Blom+Voss i Kockums (pod vlasništvom TKMS) zajedno suradivali u svrhu kapitaliziranja znanja na područjima brodske modularnosti, smanjenja radarskog odraza, materijala za gradnju trupa i nadgrada, brodskog preživljavanja i propulzijskog postrojenja koje su stekli pojedinačno na programima MEKO A-200 i korveti klase Visby.

Glave značajke nove korvete su duljina preko svega 108,8 metara uz najveću istisninu od 2750 tona, najveću širinu 21 metara te projektni gaz 3,9 m. Materijali namijenjeni gradnji trupa broda bit će čelik povušene čvrstoće dok će nadgrade biti građeno u sendvič konstrukciji stakalom ojačane plastike. Uporaba ovakvih materijala za nadgrade znatno utječe na smanjenje ukupne mase broda, a time i mogućnost krcanja težeg nosivog tereta, smanjenje radarske te infracrvene značajke. Propulzijski sustav temeljiti će se na

CODAG konfiguraciji uz uporabu četiri vodomlazna propulzora. Treneračno se razmatraju dva pogonska sustava: prvi, ukupne instalirane snage 52 MW koji omogućava najveću brzinu do 35 čv, dok s drugim pogonskim sustavom moguće je doći brzine do 45 čv uz 67 MW instalirane snage. Najveća brzina u rezimu rada dizelskog motora iznosi 20 čv za obje konfiguracije.

Temeljno naoružanje nove MEKO CSL korvete omogućit će obavljanje svih osnovnih brodskih uloga (upravljanje, nadzor, komunikacije i samoobrana) i najmanje jednu fokusiranu zadaću. Fleksibilnost i prilagodljivost MEKO CSL projekta iznalaže se u borbenim modularnim paketima. Pramčani modularni prostor može primiti do sedam ISO 20 kontejnera, a omogućuju optimalnu poziciju za smještaj topa srednjeg kalibra i/ili vertikalnog lansera projektila. U srednjem dijelu broda moguće je smjestiti osam dok je na krmenom dijelu omogućen smještaj do šest kontejnera. Moduli u krmenoj zoni mogu uključiti daljinski upravljanja plovila, brodice ili opremu sonara promjenjive dubine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Predane ponude za australske desantne brodove

DVA brodograđevna konzorcija, Thales Australia (prijašnjeg imena ADI) i Tenix Defence službeno su predale ponude za gradnju dva desantna broda za prijevoz helikoptera (LHD - Landing Helicopter Dock) namijenjena potrebama australiske ratne mornarice.

Ponuda konzorcija Thales Australia temelji se na projektu desantnog broda klase Mistral, ukupne istisnine 21 500 tona, koji je izgradila tvrtka DCN za francusku ratnu mornaricu, dok ponuda konzorcija Tenix Defence počiva na projektu

SPS - Strategic Projection Ship, španjolske brodograđevne tvrtke Navantia, istisnine 27 500 tona koji se trenutačno nalazi u gradnji za potrebe španjolske ratne mornarice.

Oba projekta desantnog broda za prijevoz helikoptera prilagođena su taktičko-tehničkim zahtjevima i specifikacijama australiske mornarice što uključuje mogućnost prijevoza do 1100 vojnika i 150 vozila - uključivši

M1A1 Abrams glavne borbene tenkove te oklopna vozila - uz šest sletnih točaka na palubi, prostor namijenjen smještaju naoružanih izviđačkih helikoptera i helikoptera za

prijevoz vojnika te opsežne zapovjedne te medicinske smještajne mogućnosti na brodu.

Odluka o preferiranom ponuditelju donijet će se početkom 2007. godine nakon što australiska Organizacija za vojnu nabavu (Defence Materiel Organization) obavi evaluaciju dostavljenih projekata i padajućih ponuda s planiranim isporukom brodova u 2012. Osigurana sredstva za program australskih desantnih bodova za prijevoz helikoptera procjenjuju se na 1,5 miliarda američkih dolara te se očekuje kako će glavna značajka projekta koji će pobijediti biti njegova cijena.

Australiska Organizacija za vojnu nabavu istaknula je kako će čitavi program uključiti analizu koštanja životnog ciklusa brodova te čimbenike kao što su cijena po jednom brodu, cijena održavanja tijekom radnog ciklusa i mogućnosti isporuke u odnosu na originalne specifikacije koje su naznačene u zahtjevu za ponudu.

M. PTIĆ GRŽELJ

TIJEKOM listopada američki Lockheed Martin sklopio je ugovor vrijedan oko 110 milijuna američkih dolara, na temelju kojeg će modernizirati transportne avione C-130J koji se nalaze u flotama ratnih zrakoplovstava Australije, Danske, Italije i Ujedinjenog Kraljevstva. Modernizacija tih aviona, koju Lockheed Martin naziva i Block 6.1, predviđa ugradnju novog poboljšanog IFF sustava, kojem je dodan S

C-130J Block 6.1

režim rada. FMS (Flight Management System) sustav dobiva novu jedinstvenu inačicu softwarea, kojom se ujedinjuju sve postojeće inačice u svrhu veće funkcionalnosti. U novu Block 6.1 arhitekturu obavit će se i integriranje Ho-

neywellovog TAWS (Terrain Awareness Warning System) sustava, s audiovizualnim upozoravanjem. Razvijena je i nova računalna potpora, kojom se mijenja postojeća Unix platforma, a kojom se želi unaprijediti dijagnostika i otklanjanje ne-

ispravnosti na avionu, odnosno olakšati upload/download softwarea s letnog računala, te olakšati planiranje redovitog održavanja aviona. Određena poboljšanja obaviti će se i na stražnjoj rampi i hidraulici, kako bi poboljšale performanse pri izbacivanju tereta s većih visina.

I. SKENDEROVIC

Terorizam i međunarodni odnosi

Pad Berlinskog zida nije samo simbolično označio početak pada i raspada komunističkog bloka već je označio početak promjena koje su se događale, u potaji, ispod površine međunarodnih društvenih zbivanja te davanje međunarodnim odnosima nove dimenzije

Božo VUKASOVIĆ

Prema profesoru dr. Radovanu Vukadinoviću međunarodne odnose možemo najkraće definirati kao ".....oznaku stanovitog područja međuljudskih odnosa, ili pak kao znanost koja se bavi istraživanjima tog područja." (Radovan Vukadinović, Međunarodni politički odnosi, Zagreb 1980., str. 2-6.) U političkom pogledu, zajednička akcija zapadnih saveznika protiv Iraka (1990. godine) i sintagma George Busha, "novi svjetski poredak" trebali su biti pokazatelj novih i kvalitativnih promjena u međunarodnim odnosima i međunarodnoj zajednici.

U toj akciji trebala se pokazati snaga i spremnost većine zemalja svijeta da zajednički nastupaju i da se postave kao jedinstvena skupina koja dijeli zajedničke principe i interes.

Polazeći od analize pojedinih od ovih odrednica, očito je da one čine splet novih sigurnosnih, demokratskih, ekonomskih i ekoloških odrednica, koje se sve zajedno postavljaju kao dio zajedničkog pristupa suvremenom svijetu u kojem živimo.

Inzistiranje na pružanju jamstva sigurnosti svim zemljama može se shvatiti kao pledoaje za izgradnju čvrstog sustava kolektivne sigurnosti koji bi mogao imati svoje središte u UN-u. Djelotvornom akcijom UN-a sve članice bi mogle računati na jamstva, ali isto tako i na dobivanje konkretnе pomoći u slučaju potrebe, što bi svakako znatno ojačalo postojeći sustav zacrtan na Povelji UN-a. S druge strane, kada bi se ovaj element tumačio restrikтивno, tada bi se moglo ustvrditi da

bi u nekom unipolarnom svijetu jamstva možda došla do unipolarnog lidera - SAD ili pak regionalnog sustava sigurnosti, koji bi bio izgrađen u pojedinim regijama, u osloncu na unipolarnog lidera.

Inzistiranje na poštovanju prava manjina i etničkih grupa dio je američkog pristupa ljudskim pravima i shvaćanju da nema demokratskih međunarodnih odnosa bez unošenja dimenzije ljudskih prava. Uostalom, i pad blokova kao i novi odnosi otvorili su prostor za ugradnju svih onih odredbi koje štite ljudska prava i koja su postala jedan od temelja na kojima se grade novi postkomunistički međunarodni odnosi. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Korejski poluotok: pola stoljeća varljivog mira

Nedavni nuklearni test kojim se Sjeverna Koreja potvrdila kao nuklearna sila posljednji je u dugom nizu incidenta na Korejskom poluotoku nakon završetka Korejskog rata. Odnosi između Sjeverne i Južne Koreje desetljećima su nakon rata, koji nikada nije službeno završen, uglavnom bili određeni hladnoratovskom politikom, koja je i nakon Hladnog rata nastavila određivati regionalna zbivanja. Izmjena oružanih incidenata i diplomatskih približavanja gotovo je postala konstantom u odnosima između dviju Koreja

Hrvoje BARBERIĆ

Nakon tri godine neprijateljstava 27. srpnja 1953. okončan je Korejski rat sklapanjem primjera u gradu Panmunjonu. Iako su time de facto završile ratne operacije, konačni mirovni sporazum između Narodne Republike Koreje na sjeveru poluotoka i Republike Koreje na jugu, nije nikad potpisana zbog čega su dvije zemlje do danas tehnički ostale u ratu. U ratu je poginulo tri milijuna Korejaca, a ratna šteta je bila golema. Osobito su teško zbog savezničkog bombardiranja stradali sjevernokorejski gradovi i gospodarska infrastruktura. U posli-

jeratnom razdoblju obje su zemlje primile znatnu ekonomsku pomoć iz savezničkih blokova te se do početka šezdesetih godina oporavljaju od ratnih razaranja. Primirjem u Panmunjonu bila je dogovorenata crta razdvajanja širine dva kilometra koja je u najvećem dijelu povučena sjevernije od 38. paralele te koja i danas služi kao faktična državna granica. Duž demarkacijske crte uspostavljena je samo privremena administrativna crta, a ne permanentna granica. Obje zemlje bile su visoko militarizirane, a u Južnoj Koreji tijekom pedesetih godina ostalo

je stacionirano između pedeset i šezdeset tisuća američkih vojnika, da bi danas taj broj pao na trideset pet tisuća s tendencijom smanjenja. Najteži poslijeratni incident u koji su umiješani i američki vojnici došao je 1968. godine kada je sjevernokorejska mornarica na spornom području Žutog mora zarobila američki brod USS Pueblo sa članovima posade, a iste godine je nedaleko od korejske obale srušila i američki zrakoplov. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Brže, više, dalje

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Sukobi u Afganistanu i Iraku pokazali su koliko je važno imati mogućnosti brzog prijevoza snaga zrakom što omogućava zadržavanje inicijative na bojištu. Bez obzira na to predviđali scenarij budućeg sukoba djelovanje u Africi ili Latinskoj Americi, planeri uvijek traže sve više i više zračnih transportnih kapaciteta, kako interkontinentalnih tako i onih namijenjenih lokalnoj (taktičkoj) uporabi.

Na samom početku spektra lakih transportnih aviona nalazi se EADS-Casain C-212-400 mase 8,1 tonu, koji proizvodi tvrtka Indonesian Aerospace (IAe). EADS se nuda da će nagovoriti indonezijsku vladu da kupi unaprijedenu inačicu NC-212. Najopasniji mu je protivnik PZL-Mielec M-28B Skytruck (nekadašnji Antonov An-28TP) čija je masa samo 7,5 tona. Uspoređujući ta dva aviona lakši M-28 ima nešto bolji odnos potisak/snaga jer rabi dva turboelisna motora Pratt&Whitney Canada PT6A-65B snage 820 kW. C-212 za pogon rabi dva turboelisna motora Honeywell TPE31-12U snage 834 kW. U zadnjih nekoliko godina za C-212 su se odlu-

Moderni uvjeti ratovanja zahtijevaju brzi prijevoz velike količine ljudstva i tehnike na velike udaljenosti.

*Jedini način da se to ostvari je
uporaba transportnih aviona*

čili južnokorejska obalna straža i brazilsko ratno zrakoplovstvo (koje će dobiti 80 aviona po licenci građenih u remontnom zavodu brazilskog zrakoplovstva).

U utrci su bili još i češki Let L-410 (mase 6,6 tona) s dva motora Walter M601E snage 560 kW i ukrajinski Antonov An-38 mase 9,5 tona koji pokreće dva Honeywell TPe331 motora snage čak 1312 kW. U zasebnu klasu ulazi 14,5 tona težak Suhojev Su-80 pokretan s dva turboelisna motora General Electric CT7 snage 1355 kW. Su-80 ima naprednu konfiguraciju trupa, a prvi je put poletio 2001. Tvrta je još prije najavila da će se letna ispitivanja Su-80 dovršiti do travnja 2006. Su-80 će se proizvoditi u pogonima tvrtke KnAAPO koja već ima ugovor za isporuku sedam aviona za rusku sigurnosnu službu FSB, te deset za kazastansku graničnu službu. Za dva Su-80 zainteresirano je i jordansko ratno zrakoplovstvo. Očekuje se da će prvi serijski Su-80 poletjeti tijekom 2007. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Boeing YC-14

Iako je gotovo u potpunosti zaboravljen, YC-14 i danas je jedan od najboljih transportnih aviona svih vremena

Domagoj MIČIĆ

Pitanje zamjene taktičkog transportnog aviona C-130 Hercules prvi je put spomenuto 1963. unutar projekta Forecast. Forecast je predviđao razvoj velikog transportnog aviona CX Heavy Logistics Support Aircraft iz kojeg je naknadno razvijen i danas najveći američki transportni avion C-5A Galaxy. Zaključak jedne od studija unutar Forecast programa tražio je razvoj taktičkog transportnog aviona s mogućnošću okomitog/kratkog polijetanja i slijetanja (Vertical-Short-TakeOff-and-Landing - VSTOL) kojim bi se zamijenio C-130 Hercules. Iako se VSTOL projekt vrlo brzo pokazao preambicioznim jer je zahtijevao razvoj tehničkih rješenja koja su, dođuše, bila teoretski izvediva, no njihov bi razvoj zahtijevao prevelika novčana ulaganja. Tijekom 1970. zamjenik ministra obrane David Packard kritizirao je nemogućnost da C-5A postigne zadane performanse,

zbog čega je američko ratno zrakoplovstvo smanjilo očekivanja i prema VSTOL programu. Istodobno je smanjenje očekivanja od VSTOL transportnog aviona omogućilo nastavak njegovog razvoja. Tako je tijekom 1970. Tactical Air Command podnio žuran zahtjev za razvojem taktičkog transportnog aviona s kratkom stazom polijetanja i slijetanja (Short-TakeOff-and-Landing - STOL) koji bi imao znatno veću nosivost nego tadašnje inačice C-130.

U skladu s politikom Davida Packarda kojom se tražila izrada ispitnih prototipova prije odluke o kupnji, kako bi se smanjili troškovi razvoja, Air Force Systems Command pripremio je zahtjeve za novi Advanced Medium STOL Transport (AMST) avion. Tijekom 1972. američko je ratno zrakoplovstvo podnijelo zahtjev za ponude (request for proposals - RFP) za AMST-a kojim je namjeravalo definitivno zamijeniti C-130. U zahtjevu se

tražila primjena najnovije tehnologije kako bi se ostvarile STOL mogućnosti, prije svega djelovanje sa staza od samo 665 metara dužine. Kako su u ono vrijeme Sjedinjene Američke Države imale znatno više proizvodnja aviona nego danas, na RFP za AMST javilo se čak pet tvrtki. Ugovor za gradnju po dva prototipa dobile su tvrtke Boeing i McDonnell Douglas. Boeingu prijedlog dobio je oznaku YC-14 a McDonnell Douglasov YC-15. Oba su aviona imala sličnu veličinu i nosivost te su rabili tada najsuvremenije turboventilacijske motore kako bi postigli "Coanda efekt" kojim se znatno povećava uzgon krila. Zbog toga su i YC-14 i YC-15 zadovoljili sve zahtjeve AMST programa, ali niti jedan nije ušao u serijsku proizvodnju jer je cijeli program prerano otkazan. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

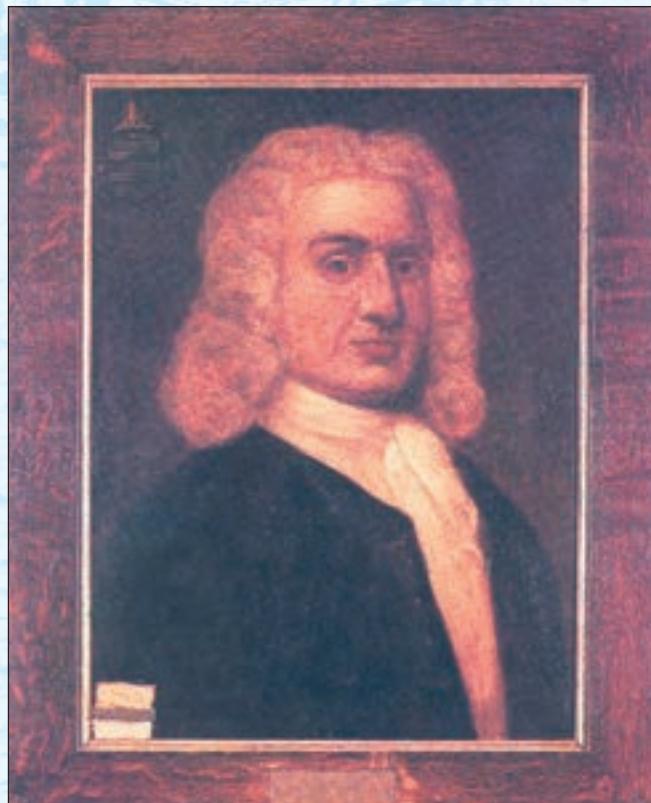

William Kidd: zabunom gusar?

Velikom broju ljudi glasoviti William „kapetan“ Kidd ostao je na zlu glasu. Većina vjeruje kako je bio besramno okrutan, gotovo krvoločan gusar koji je zajedno sa svojom posadom bio optužen za svako moguće nedjelo u povijesti svjetskoga gusarstva...

Jurica MILETIĆ

William Kidd rođen je početkom godine 1645. negdje u Škotskoj, kao dijete ugledne obitelji, ali o mjestu njegova rođenja postoje dvije suprotne teorije. U svakome slučaju već kao petogodišnjak ostao je bez oca, a njegova obitelj uglavnom bez sredstava za život. Kao mladić otputio se na more i tri je desetljeća s jednoga broda prelazio na drugi. Prva prilika da se dokaže i da se o njemu pročuje, pružila mu se u ratu između Engleske i Francuske: pokazavši veliku dozu hrabrosti, i uz ponešto sreće, svladao je jedan francuski brod i engleske vojnike spasio od sigurne smrti. Stekavši zbog tog junačkog djela i ugled i podosta povlastica, napokon se godine 1691. skrasio u New Yorku, a bilo mu je tada već 46 godina. Dob ga nije smetala da se oženi dvadesetogodišnjom Sarah Bradley Cox Oort, koja je unatoč svojoj mladosti već bila dvostruka udovica, i s njom je imao dviye kćeri. I u tom braku sreća mu se široko osmjehnula: kad je sudski spor između njegove žene i drugih nasljednika njezina prvog muža bio dovršen, stekao je posve pristojan imetak, prijateljevanje s uglednim prvacima kolonije a s čak tri guvernera da se ne spominje. Ubrzo zatim po nalogu pokrajine New Yorka uz obalu nove Engleske

uspjeva zarobiti jedan neprijateljski gusarski brod, a onda mu slijedi iznos od 150 funta (vrlo velika svota za ono vrijeme) kao nagrada za uspješno gusarenje u području Kariba. No, godinu dana kasnije doživio je veliku sramotu jer poznati gusar „kapetan“ Culliford doslovce mu je ukrao brod dok je bio na obali otočića Antigue. Nešto kasnije iste godine, engleski kralj William III., smjenio je s položaja guvernera korumpiranoga Benjamina Fletchera, a onda je novopostavljeni guverner New Yorka, Massachusettsa i New Hampshirea zamolio „osobu od pov-

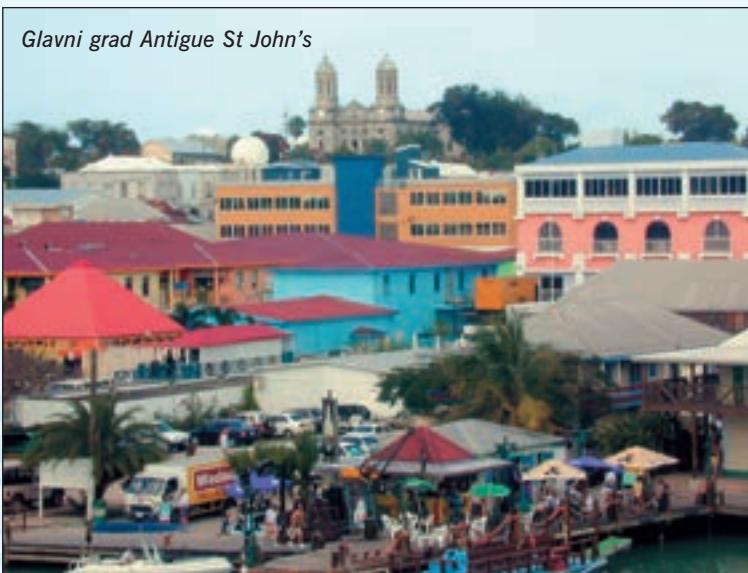
jerena - voljenoga kapetana“ Kidda da napadne Thomasa Tewa, Johna Irelanda, Thomasa Wakea, Williama Mazea i sve ostale koji su se na bilo koji način povezali s gusarima ili s bilo kojim neprijateljskim francuskim brodom. Za Kidda, bio je to početak poglavlja koje će trajati dugo i učvrstiti njegov lik kako u povijesti, tako i u pučkim predajama.

Najveći dio troškova za taj pothvat platili su tad najmoćniji ljudi Engleske, a govorkalo se kako je jedan dio troškova platio i sam kralj. Napokon, prema tada ustaljenoj praksi, čini se da je kralju pripadala jedna desetina plijena koji su takvi gusarski pothvati donosili. Da plati

svoj dio troškova, Kidd je prodao svoj brod i kupio novi galion koji je i svojim oblikom i svojim naoružanjem izvrsno služio svrsi: imao je i jedra i vesla, 34 topa i 150 članova posade. Vesla su upravo u bitkama bila od presudne važnosti: brodom se lako moglo manevrirati i onda kad vjetra nije bilo pa su protivnički jedrenjaci tek bespomoćno plutali na površini. Osobno je izabrao posadu, u kojoj se našlo podsta kriminalaca, ali i ljudi koji su već bili na glasu kao gusari.

Prvih godina svojeg krstarenja morima u potrazi za plijenom, tj. boga-

Glavni grad Antigue St John's

rančića. Malo gdje na svijetu može se uživati u takvom obilju ribe i morskih plodova spravljenih u kombinaciji s egzotičnim voćem i pokojim komadom slatkog krumpira ili riže. Svaki bolji hotel ima i pristojnu vinsku kartu, ali u restoranima su piva, baš kao i mnoge druge stvari na otocima, jednostavno nedjeljni dio britanske tradicije.

tim teretom natovarenih brodova, Kidd nije imao gotovo nikakvih uspjeha, a posada mu je neprestance bila na rubu pobune. Znatnijeg se plijena dokopao tek 1698. kad je uspio uhvatiti trgovачki brod natovaren satenom, muslimom, zlatom, srebrom i svom silom istočnoindjske robe, osobito svile. Premda je brod bio pod francuskom zastavom, njegov je zapovjednik bio Englez, i Kidd se pročuo kao gusar i pljačkaš, između ostalog i brodova famozne Britanske istočno-indijske kompanije i mnogi su britanski brodovi dobili nalog da Kidda nađu i privedu ruci pravde.

U međuvremenu, na Madagaskaru je naišao na kapetana Culliforda - istog onog koji mu je na Antigu ukrao brod. Umjesto da mu se osveti i sad mu oduzme njegovu fregatu, ostao je bez svoje posade koja se, osim njih trinaestorice, pobunila, i prešla na stranu Culliforda. Svoj brod koji je tijekom vremena postao preveć rastočen crvima dao je spaliti, i našao se ponovno u New Yorku, tek tada doznavši da ga se traži i kao gusara. Unatoč pregovorima koje je počeo s engleskim vlastima, s preostalim članovima svoje posade sredinom 1699. našao se u zatvoru i čekajući suđenje, većinu vre-

mena proveo u samici. Godinu i pol dana kasnije prebacili su ga u Englesku gdje je bio izведен pred vrhovni sud admiriliteta u Londonu. Optužili su ga za gusarenje i veleizdaju. Premda je kralju Williamu III. i kraljici Mary II. uputio mnoga pisma i molbe moleći za milost, kao utamničenik u zloglasnom zatvoru Newgate dočekao je i osudu: bio je proglašen krivim po svim točkama optužnice i 23. svibnja 1701. bio obješen na Doku smaknuća u dijelu Londona zvanom Wapping. Kad su ga vješali, uže je puklo i Kidd je prvi pokušaj smaknuća preživio.

Kapetan Kidd kao brand
Opjevan u mnogim pjesmama i glavni lik mnogih priča, legendi, saga i pošalica, Kidd je zacijelo najpopularniji gusar svih vremena, ali stvarni povijesni podaci spominju da je bio nešto više od obična gusara. Uspomena na njega osobito je živa u središnjem dijelu Londona gdje je i pub s njegovim imenom, premda se, barem u jelovnicima u kojima se nude jela à la Kidd, spominje i u većem broju drugih.

Karipski otok Antigua uvijek se spominje zajedno s Barbudom, a nerijetko i s Redondom. Sva tri otoka blizu su otocima Montserratu, Guadeloupe i Anguilli. Ime Antigua dao je još Kolumbo koji je otok nazvao Santa Maria de la Antigua. Danas je to neovisna država unutar Britanske zajednice naroda, a u britanskom su posjedu sva tri otoka bila gotovo neprekidno još od 1632. Stanovnici su uglavnom afričkog podrijetla, premda ima i nešto Britanaca, Libanonaca i Sirijaca, odnosno njihovih potomaka. Glavni grad St John's u kojem živi gotovo polovina od sedamdesetak tisuća stanovnika, lijepa je kombinacija starog i novog, a nad gradom se nadvila raskošna anglikanska katedrala svetog Ivana. Veliki Duty Free shopping centar privlači luksuzne jahte, a očani putniku namjerniku neće zaboraviti spomenuti kako je svojedobno na Antigu služio i sam Nelson, i na otoku proveo čak tri godine. Turista je mnogo, a isto tako i hotela i restauran-

U nekoj drugoj zemlji ili u nekim drugim prilikama bio bi tad oslobođen. U Londonu se to nije dogodilo; u drugom pokušaju vješanja uže nije puklo, i Kiddovo beživotno tijelo bilo je ostavljeno u čeličnom kavezu koji je visio iznad Temze - kao opomena svima da se mane gusarenja. Članovi njegove posade koji su mu ostali vjerni i zajedno s njim bili suđeni, nisu visjeli. Bili su pomilovani i pušteni na slobodu. ■

Jurica Pavičić: "Crvenkapica", V. B. Z., Zagreb, 2006.

Ovo je triler s prilično napetom radnjom koji se čita u jednom dahu. Autor je i u svom zadnjem, petom romanu ostao vjeran socijalnom trileru u kojem tematizira pitanja krivnje, savjesti i odgovornosti, odnosno zločina i kazne, ali posredno i atraktivnu temu odnosa metropole i "malih mista". Iskustvo koje ima kao filmski kritičar više je nego primjetno u strukturiranju fabula pa je i ovaj roman strukturiran logikom filmske montaže, a pisac je arhetipske likove - naivnu djevojku, zločestog vuka, bolesnu staricu i majku - prilagodio suvremenoj priči. No, Pavičića i ovdje, kao i u ostalim njegovim romanima, ponajprije zanima socijalna pozadina tranzicijske i posttranzicijske hrvatske zbilje. "Crvenkapica" preuzima shemu likova bajke za djecu po kojoj je naslovljena, iako nije riječ o klasičnom remaku. Tri glavna lika u samo 24 sata preći će put od mirne, nevine životne rutine do ekstremnih iskustava žudnje, straha i smrti. Olga Rimer bivša je logorašica i umirovljena znanstvenica, Mare je pobožna djevojka iz dalmatinskog priobalnog mjeseta, a Vinko zagrebački takstist koji u fušu trguje antikvitetima. Za njih će se jedan sasvim običan siječanjski dan pretvoriti u noćnu moru - netko će od njih biti mrтav, netko okrvavljenih ruku, a život onih koji su ostali više neće biti isti. Kako autor sam kaže, u ovom je romanu želio pripovijedati o dvije stvari koje ga tište - jedna je odnos periferije i središta, a druga odnos dvaju naraštaja žena. Jedna od dvije junakinje ove knjige starica je stasala nakon rata, odgojena u vremenima "kad su svi bili prosvjetiteljski zaljubljeni u tehniku, kad su inženjeri bili prvi ispod bogova, kad su partijski sekretari silom skidali feredže, a vjerovalo se da žene mogu i moraju biti uz rame muškarca". Druga je stasala u devedesetima, u malom mistu, ona je poslušna - poretku, crkvi, obitelji i roditeljici: "Te dvije žene nemaju nikakve veze, osim jedne - ali to je veza koja na Balkanu nadživljuje sve druge. To je veza krvlju."

Mirela MENGES

FILMOTEKA**Praznik - The Holiday (kino)**

- američka romantična komedija (138 min.)
- distributer: Blitz film&video
- redateljica: Nancy Meyers
- gl. glumci: Kate Winslet (Iris), Cameron Diaz (Amanda), Jack Black (Graham), Jude Law (Miles)

Britanka Iris zaljubljena je u čovjeka koji se namjerava oženiti drugom. S druge strane svijeta, u Los Angelesu Amerikančica Amanda shvati da je čovjek s kojim živi vara. Dvije žene koje se nikad nisu vidjele i koje dijeli deset tisuća kilometara upoznaju se preko internetske stranice i impulzivno odluče tijekom božićnih blagdana zamijeniti kuće. Iris odlazi u Amandinu kuću u sunčanoj Kaliforniji, a Amanda dolazi u snijegom zameteno englesko selo. Ubrzo nakon dolaska obje žene naći će nešto čemu se ni u snu nisu nadale: novu ljubav...

Kada se prije nekoliko mjeseci pojavila najava kako nam stiže u kina romantična komedija o dobrom duhu Božića, iskreno sam se poveslio, jer posljednjih nekoliko godina *Dnevnići Bridgete Jones* i *Zapravo ljubav* bez greške su nudili bezbrižnu zabavu s neizbjježnim "hepiendom". Glumačka postava *Praznika* sastavljena je od vrlo ugledne ekipe. Filmom dominiraju provjerena komičarka Diaz i Winslet, koja inače odabire znatno ozbiljnije uloge. No, za takvu vrstu filma malo predugo traje. Mislim da su akteri mogli sve jednako učinkovito odigrati i u sat vremena kraćem filmu. Ipak, ako ste se zažljeli gledati svijet ružičasto, pa makar samo na filmu, samo naprijed - ovaj film je zbog toga i snimljen.

Leon RIZMAUL

16. prosinca 1915. Einstein izdao knjigu o relativitetu

Poslije niza predavanja na Pruskoj akademiji znanosti u Berlinu, Albert Einstein je u prosincu 1915. objavio svoju najpoznatiju knjigu "Opća teorija relativiteta". Poimanje svijeta i svih zakoni fizike preko noći dobili su potpuno novo objašnjenje. Einstein je svoju teoriju naslonio na postojeće Newtonove zakone fizike, ali je poznatim i postojećim dimenzijama dodao četvrtu - vrijeme. Sve do Einsteina materija i energija vrijedile su kao dvije posve različite pojave neovisne jedna o drugoj. Materijom se smatralo sve tjelesno u svijetu, neovisno o veličini i agregatnom stanju, a kao energija - sve one nematerijalne, netjelesne pojave kao što je svjetlost, toplina, magnetizam ili elektricitet. Einstein je oborio tu teoriju tvrdnjom da masa, dakle materija i energija nisu dvije posve različite, već jedna te ista pojava koja se javlja na dva različita načina. Jedno može prijeći u stanje drugoga, a količina mase odgovara količini energije. Čarobna formula glasi: Energija je masa puta kvadrat brzine svjetlosti. Iako naoko vrlo jednostavna, samo su rijetki razumjeli svu zahvatljivost te teorije, no nitko dosad nije mogao poreći njezinu valjanost. Prema Einsteingu sve je relativno, a tijelo koje se sve brže kreće, teče kroz sve manje vrijeme. Prema toj teoriji, putnici u svemirskom brodu koji juri velikom brzinom povratkom na Zemlju zatekli bi one koje su ostavili mnogo starije od sebe. Teorija relativiteta jedan je od najvećih napredaka znanstvene misli uopće. Einstein je revolucionirao mnoge postojeće pojmove, prirodne znanosti poveo je novim putevima te je stoga naše znanstveno doba ustvari - Einsteinovo doba.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST**Pobjeda pravednosti**

Mi ćemo pobijediti... mi ćemo pobijediti' jedan dan... ja to znam...! - stihovi su duhovne pjesme iz vremena rasne diskriminacije i borbe za crnačka prava u Americi. Ta pjesma često je potihno pjevana u doba diktature do pada komunizma u Hrvatskoj, a punim plućima i posebno gromko u vrijeme Domovinskog rata. Osim borbe za slobodu, ratovali smo također za istinu i pravdu: hrvatski vojnik - s oružjem u ruci, a drugi "borci" - na diplomatskoj i medijskoj bojišnici. Svi s čvrstom nadom u pobjedu! Poslije Bljeska i Oluje radosno smo klinkali: "Mi smo pobijedili!" Isti poklik čuje se i danas. Ali još uvijek ne znamo koliko smo pobjeda izvojevali i gdje još trebamo vojevati. Nisu to znali ni vojnici koji su Ivana Krstitelja došli pitati: "A što je nama činiti?" On im reče: "Nikome ne činite nasilja, nikoga krivo ne prijavljujite i budite zadovoljni svojom plaćom" (Lk 3,14). Vrlo aktualno! Premda se smatra da je vojnički poziv danas neusporedivo kompleksniji nego u ono vrijeme, ipak i nakon dvije tisuće godina u životu (kršćanina) vojnika na prvom mjestu treba biti - pravednost! Dokumenti Katoličke crkve i kršćansko poimanje te zahtjevne službe vojnika definiraju kao mironosca, a za mir se kaže da je "djelo pravde". Stoga, ako onaj tko mora samo izvršavati zadane zadaće može doći u konfliktnu situaciju da mu savjest predbacuje da čini nešto protiv vrline pravednosti, koja se definira kao čvrsto nastojanje da Bogu i ljudima dademo što im pripada, onda nadređeni preuzima odgovornost. Težinu te zadaće potvrđuje i misao velikog Augustina: "Ako se ukloni pravda, što su vlade nego velika razbojništva." Jer pravedan čovjek o kome se često govori u svetim knjigama odlikuje se trajnom ispravnošću svojih misli i čestitošću vladanja prema bližnjemu (KKC). Sve to pokazuje da treba mnogo vježbe i duhovne kondicije kako bismo bili priznati kao pobednici za vječnost!

Andelko KAĆUNKO

Kopljanici ili lanceri

Od svih kopljaničkih postrojbi u povijesti, neprijepono najpopularniji bili su poljski ulani - konjanici naoružani kopljima. Sigurno je da su konjanici naoružani kopljima u **Europi** djelovali tisućama godina, ali kopljanici moderne Europe prvi su se put pojavili upravo u **Poljskoj** tijekom **XVIII.**

stoljeća. Budući da su se u bojevima ponajviše iskazali poljski ulani na službi u francuskoj vojsci za **Napoleonskim ratovima** ubrzo je svaka europska vojna sila imala vlastitu kopljaničku postrojbu. Premda je koplje bilo djelotvorno oružje, osobito kad se bacalo, ubrzo se pokazalo da su kopljanici, *ulani* ili *lanceri* (naziv koji se za kopljaničke postrojbe rabi u drugim zemljama, poglavito u **Velikoj Britaniji**) oboružani kopljima gotovo bespomoći u srazu s drugim konjanicima naoružanim sabljama. Sredinom **XIX.** stoljeća svi su kopljanici osim kopljima, bili naoružani i sabljama. Nosili su tipične i izdaleka lako prepoznatljive odore: kratke ogrtače s dvostrukim kopčanjem, poznate pod nazivom kurta, široki pojasi i četverokutnu poljsku visoku kapu zvanu *czapka*. Pri vrhu njihovih kopalja obično se vihorio mali plamenac u obliku lastina repa. U početku su ti plamenci u borbi prsa o prsa vjerojatno trebali zbumnjivati konje protivnika, ali kasnije su bili svedeni tek na paradne ukrase.

Razvojem vatrenog oružja, dometom i točnošću gadača pušaka i ostalog osobnog naoružanja, konjanici naoružani kopljima postali su nepotrebni. **Njemačka carska armija** svoje je ulane počela uvježavati za posebne zadaće, ipak u prvoj godini **I. svjetskog rata** kopljima je još uvijek bila naoružana poneka belgijska, francuska, indijska, talijanska, japanska, njemačka, portugalska, ruska, španjolska, turska i britanska regimenta. Štoviše, gotovo sve njemačke konjičke postrojbe, a to znači *husari*, *dragoni*, *kirasiri* i *ulani*, koplje su zadržali kao svoje osnovno naoružanje. Za razliku, britanske lancerske regimete koplje su ostavili tek kao oružje za parade i ceremonije. **Francuska** i nije imala kopljaničke postrojbe u punom smislu te riječi. U drugim vojskama vodile su brojne raspre je li od hladnog oružja u sukobima bolja sablja, ili je bolje koplje, ali svi su se ubrzo uvjerili kako se nijedno nije moglo nositi s već posve razvijenim vatrenim oružjem. Najpoznatija današnja kopljanička, odnosno lancerska postrojba je britanska pod nazivom **Queen's Royal Lancers**. Oboružana je najsvremenijim naoružanjem, a kadšto, prilikom kakve ceremonije, njezini pripadnici vide i - koplje. Jurica MILETIĆ

www.defenselink/multimedia/

Uvrijeme kad se ponovo aktualizira potreba za jačanjem vojnih snaga u **Afganistanu**, kad i strano vojno sudjelovanje u **Iraku** ne silazi sa svjetskih naslovica, teško je, gotovo nemoguće *promašiti* vijesti, analize i novosti vezane uz te teme. Svaki domaći i strani site koji imalo drži do svog ugleda svakodnevno daje više ili manje iscrpna izvješća s terena, no, ako malo bolje pogledamo, osim agencijskih, nedostaju fotografije s mjesta događaja. Jedini site koji koliko-toliko redovito updatea slike velikog formata (*hi-rez*) i nudi ih posjetiteljima je [www.defenselink.mil](http://www.defenselink.mil/multimedia/), dakle, site službene američke administracije. Svakako treba napomenuti da su neke od fotografija doista briljantno napravljene i odnose se upravo na aktualni trenutak vojnika i civila na ratnim područjima. Dio tih slika kao da ima *dušu*, ono *nešto* što agencijske fotografije u pravilu nemaju. Stoga doista preporučujemo bar kratki pogled na link <http://www.defenselink.mil/multimedia/> gdje vas očekuje velik broj slikovnog materijala iznimne kvalitete i sadržajne različitosti. Ljubitelji mornarice, ratnog zrakoplovstva, kopnene vojske ili tek umjetničke i *umjetničke* fotografije, svi mogu pronaći nešto za sebe. A rezolucija je i više nego prihvatljiva...

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Dan Hrvatskog ratnog zrakoplovstva slavi se:

- A 11. prosinca
- B 12. prosinca
- C 13. prosinca

2. HRZ u svom naoružanju ima lovac-presretač:

- A MiG-21
- B MiG-23
- C MiG-29

3. Akrogrupa *Krila Oluje* leti na školskim avionima:

- A PC-6
- B PC-9
- C PC-12

4. Transportni helikopter HRZ-a je:

- A NH90
- B EH101
- C Mi-8

5. Transportni zrakoplov HRZ-a je:

- A C-27J
- B An-26
- C An-32

Prijevje: 1b2a3b4c5c

